

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze
z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 10 Din. na leto.
Za inozemstvo 30 Din.
Posamezne številke se prodajajo po 50 par.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Za slovenskega kmeta

Poslanec Davorin Krajnc je imel 28. julija v narodni skupščini govor, v katerem je docela dokazal krivico, ki se dela našemu kmetu v proračunu poljedeljskega ministrstva. V naslednjem prinašamo nekatere odstavke iz govora.

Gospodje poslanci! Proračun je za vsako gospodarstvo najvažnejši, ker se baš s proračunom ugotovi ravnotežje med dohodki in stroški in se tudi določi, katera panoga gospodarstva je najvažnejša, da se tista panoga tudi najbolj podpre. Naša država je kmetiska država in bo to ostala še mnogo desetletij. Zato je treba skrbeti, da se kmetijstvo podpre in dvigne; zakaj od tega bo imela država največjo korist, če bo naše kmetijstvo čim več pridelovalo.

Pred nami leži proračun ministrstva za poljedelstvo in vode. Če pogledamo ta proračun, vidimo, da so prvič postavke za to ministrstvo mnogo premajhne, in drugič, da niso na vso državo enakomerno razdeljene. Ves državni proračun znaša 6690 milijonov. Od vse te vsote je določenih za poljedelstvo samo 110 milijonov. Po višini svojega proračuna se nahaja poljedeljsko ministrstvo na 14. mestu. 13 ministrstev ima večji proračun nego kmetijsko ministrstvo. Proračun ministrstva policije znaša kar 340 milijonov dinarjev, čeprav bi bilo bolje, da bi se dalo več za poljedelstvo nego za policijo; proračun vojnega ministrstva pa znaša celo 1132 milijonov, torej več kot desetkratna vsota za poljedelstvo.

Od vse te vsote, ki je v proračunu določena za kmetijstvo, bo šlo za Srbijo in Črno goro 50 milijonov, za vse druge pokrajine pa 60 milijonov. Posebno se mora grajati, da se je v našem proračunu mnogo premalo skrbelo za zadružništvo. Pošteno in zdravo zadružništvo je tista panoga, v kateri se mora kmet zediniti, da bo nabavil vse svoje potrebščine zadržnim potom in da bo zadržnim potom tudi prodajal svoje pridelke. Zato je potrebno, da se določijo za povzdigo zadružništva večje vsote, kakor so se določile sedaj. Sedaj je določenih za zadružništvo v Srbiji, Črni gori in Makedoniji 1.100.000 dinarjev, za vse ostale pokrajine pa samo 400.000 dinarjev.

Za športna društva in za Kolo Jahača, ki je namenjeno za kapitaliste, industrije in sploh za bogate ljudi, so pa določene večje vsote. (Minister Pucelj: »Te vsote so določene za pospeševanje konjereje. Tu pride v poštev tudi konjerejski odsek v Ljutomeru in ljubljansko kmetijsko društvo.«) Potem pa moram konstatirati, da se je v ta namen premalo določilo, če je temu tako. Slovenski konjerejci dobijo bore malo. (Minister Pucelj: »Res je vsota premajhna, a žalibog ne morem pomagati.«)

Premalo se tudi skrbi za kmetijske družbe. Razine panoge kmetijstva bi se moralo bolj pospeševati. Tudi se ni določila dovoljna vsota za pomoč pri vremenskih neizgodah. Za središnje Poljoprivredno društvo u Beogradu je določenih 150 tisoč dinarjev, za vse ostale kmetijske družbe v kraljevini pa samo 250.000 dinarjev. (Minister Pucelj: »Srbija je bila med vojno oropana; treba je na to gledati.«)

Vsak ve, da je kmet izpostavljen vsem vremenskim neizgodam. Po sedanjih postavah ne dobi nikake podpore v slučaju vremenske neizgode, razen če pokrajinska vlada kaj da v ta namen. Vsote, ki so v ta namen določene, so čisto malenkostne.

Omeniti moram tudi vinarstvo. Čudim se, da je rekel pri generalni debati v tej zbornici vrl gospod poslanec, ki ga osebno spoštujem, a vendar moram reči, da kmetijstva ne pozna, — da obžaluje, da se je odpravil davek na vino na kmetih. Toda če pogledamo Slovenijo, Hrvatsko, Dalmacijo in Hercegovino, vidimo, da se prideluje vino baš v takih krajih, kjer bi zemlja sicer ničesar ne rodila; v takih krajih so se napravili vinogradi in zemlja se intenzivno obdeluje. V takih krajih je vinarstvo edini dohodek, ki je mogoč. Če se zemlja obdeluje, ima od tega tudi država korist. Zato bi ne bilo pametno, če bi hotela država še posebej obdavčiti ljudi, ki napravijo sicer neproduktivne kraje produktivne. Mi itak vidimo, da imajo kmetje najrazličnejše davke. Kmetje v Sloveniji plačujemo zemljiški davek, dohodninski davek, v novejšem času hočejo upeljati še poseben hmeljarski davek in vinski davek. (Minister Pucelj: »Na biro ste pozabili.«) Tiste pa vi itak ne dajete. (Minister Pucelj: »Trikrat toliko jo dajem kakor vi.

Prosim, naj se zapiše, da tudi jaz dajem biro.« Veselost.) Potem se pa ne smete čezno pritoževati. (Veselost.)

Pri vinarstvu vidimo tudi, da sedanje ministrstvo premalo skrbi za galico. Dokler smo spadali pod graški deželni odbor, je ta preskrbel vsako leto galico že o Božiču, tako da so jo vinogradniki vedno imeli pravočasno pri rokah. Danes pa vlada tako pomanjkanje galice, da je ni dobiti ne pri trgovcu in ne pri občinah. (Franjo Žebot: »Minister Pucelj je kriv, da slovenski vinogradniki niso dobili dovolj galice. Gosp. minister: »Mea culpa, mea culpa.« Minister mora skrbeti za galico za vse vinogradnike.« Minister Pucelj: »Gospod Žebot, devet vagonov smo je dali v Sloveniji.« Ugovori poslanca Žebota: »Štaterski deželni odbor je preskrbel dovolj galice, a vi za to niste imeli skrbi. Lep minister ste!« Nemir in medklci.)

Imamo tudi premalo nižjih kmetijskih šol. Danes je potrebno, da se kmet popolnoma izobrazi, da bo kos svojim težkim nalogam. Da bo pa kmet mogel svojo zemljo bolje obdelovati, je treba, da pridejo kolikor mogoče široke plasti kmetijskega ljudstva v kmetijske šole. Ker te plasti ne morejo obiskovati drugih visokih šol, bi bilo potrebno, da se ustanovljajo nižje kmetijske šole v okrajih, oziroma da se vršijo mesečni kmetijski tečaji. V ta namen naj se tudi določi v proračunu ministrstva za poljedelstvo posebna podpora. (Minister Pucelj: »Za take tečaje, kakor jih samostojni ustanovljajo. Dajte nas pohvaliti!«). Vas bom takoj »pohvalil«. Na vaših šolah poučujejo ljudje brez potrebne izobrazbe in brez veselja do dela; vem, da so poučevali na par krajih ljudje z nižjo šolo, ne pa kmetijski učitelji. V pisarnah v Ljubljani pa sedi vse polno kmetijskih strokovnjakov, med kmete pa ne pridejo, ker gospod minister ne dovoli za to kredita. (Minister Pucelj: »Meni ne dajo kredita.«)

Agrane operacije tudi ne gredo naprej; prav tako tudi ne zlaganje in delitev posestev, ker ni denarja. Ljudstvo je upravičeno nezadovoljno, ker traja vedno več let, preden se kaka potrebna stvar izvrši. To večno čakanje je ljudstvu že pričelo presedati.

Za regulacijo Save, Kamniške Bistrice

ce, Drave, Mure Ljubljane in Pesnice je namenjenih samo 652.000 dinarjev. (Poslanec Žebot: »Sramotno mala vsota! Za Sokole, Wranglovce in fašiste pa ima vlada milijone!«) Za ureditev hudournikov je določenih 250.000 dinarjev, za kmetijske melioracije samo 250.000 dinarjev. Za regulacijo Muslinje, Ščavnice in drugih potokov ni kredita. Za pospeševanje splavarstva na Savi in Savinji je določenih le 100.000 dinarjev. Skoro polovica zneskov, ki so določeni za generalno inspekcijo vod, se porabi za uradništvo; to je znamenje, kako birokratska je cela uprava.

Poljedelski minister bi se tudi moral zavzeti za odpravo izvozne carine, za skrajšanje vojaške službene dobe, za dopuste vojakom ob času žetve, košnje, mlatve itd.

Jaz sem vam sedaj omenil približno vse, kar sem moral v interesu kmetijskega ljudstva na našem budgetu ministrstva za poljedelstvo grajati. Želel bi samo, da bi se gospodje vsaj v bodoče ozirali na moje pripombe in da bi se drugače skrbelo za tisti stan, ki šteje 80 odstotkov vsega prebivalstva v državi.

KMETSKI TABOR NA GROSUPLJEM!

Okrajna Kmetška Zveza za Šmarje in okolično sklicuje kmetški tabor,

ki se bo vršil v nedeljo 3. septembra ob 10. dopoldne na Grosupljem pred cerkvijo. Govorila bosta poslanca Brodar in Sušnik. Somišljeniki! Vsi na shod!

Proti brezverski šoli.

1. Proti taki šoli mora biti vsakdo, ki v resnici ljubi otroka. Kajti duša otrokova je še v posebni meri že po naravi krščanska. Le poolej ga nedolžnega otroka, ko ga mati vzame v naročje, da mu govori o Bogu, o angelih, o Mariji, o nebeškem kraljestvu, kako mu zaiskri oko veselja in radosti! Le pogled ga tudi takega otroka, ki mu mati ali kdo drugi ni ničesar pripovedoval o božjih stvareh, predno je šel v šolo, kako tudi njemu zaiskri oko svetega veselja, ko mu začne pripovedovati dobri veroučitelj o božjih resnicah! O da! Otrokova duša je še v posebni meri krščanska. Ni zastoj govoril o njej božji Zveličar sam: »Pustite male k meni in nikar jim ne branite. Zakaj takih je nebeško kraljestvo.« Otrok se čuti srečnega, zadovoljnega ob razlagi večnih resnic. Brezverska šola pa mu te sreče ne more nakloniti. Zakaj ona mora molčati o osebnem Bogu, molčati o stvarjenju sveta, molčati o materi Mariji, molčati o angelih in božem Zveličarju, prijatelju otrok... Če pa ne molči, mora povedati, da so vse te stvari le fabule, le prazne marnje, ki niso vredne, da se človek zanje zmeni... S tem pa ne zadovolji otrokove duše — zakaj ona je po naravi krščanska, ne vpoštevava njegove narave, se ne prilagodi njegovim potrebam, ne govori njegovega jezika, skratka ne ljubi v resnici nedolžnega otroka.

2. Proti brezverski šoli mora biti vsakdo, ki v resnici ljubi srečo človeške družbe,

Ni srečna družba brez poštenih ljudi. Poštenih ljudi pa ne bo brez dobre vzgoje. Dobra vzgoja pa ni brez verske vzgoje. Zakaj ni je dobre vzgoje brez strahu božjega. Pač tudi strah pred ječo in zaporom, tudi oziri na zdravje in dobro ime, tudi lepa glasila o dostojnem vedenju morejo človeka zadržati pred pregreho v obilni meri, vendar le tako dolgo, dokler skušnjava ni prevelika. Ko pa je skušnjava velika, ga more zadržati le misel: Bog me vidi, angel varuh me vidi, večna kazen me čaka. Vse to je dognano po skušnji. Dognano je tudi po skušnji, da je ni dobre vzgoje brez milosti božje. »Čutim drugo postavo v sebi, ki nasprotuje postavi mojega duha.« To postavo so čutili in čutili vsi in tej postavi so podlegli vsi — tudi največji veleumi. Podlegli pa ji niso tisti, ki so govorili s sv. Pavlom: »Vse premorem v njem, ki me krepeča,« ki so se posluževali milosti božje. Milosti božje pa zopet ni brez molitve, brez svetih zakramentov. In dalje je dognano po skušnji, da je ni prave vzgoje brez stalnih postav in ukazov. Takih zapovedi pa ni razen onih, ki so potrjene naravnost po Bogu. Ni torej prave vzgoje brez strahu božjega, brez milosti božje, brez božjih in po njih brez cerkvenih zapovedi... Vsega tega pa brezverska šola ne prizna, za to ne vzgajati krepostnih ljudi, zato ne ljubi sreče človeške družbe.

3. Proti brezverski šoli mora biti vsakdo, kdor ljubi svoj narod in svojo državo. Nasprotniki verske šole sicer trdijo radi, da mora verouk ravno zato iz šole, da bo država bolj mirna, bolj močna. Toda ali se zavedajo, da je ni dobre države, kjer ni spoštovanja do državne oblasti? Tega pa ni brez vere v osebnega Boga, posebej ne pri mladini, ki je že sama po sebi tako rada dostopna za razne prevratne načrte. In dalje, ali se zavedajo dovolj, da je ni močne države, kjer ljudje več ne držijo na svetost prisega? To pa je zopet tam, kjer so ljudje izgubili vero v osebnega Boga... In ni je močne države kjer ni močne medsebojne ljubezni in posebej ljubezni do trpinov vsake vrste... Kjer je sebičnost, tam je razpor in razdor. In sebičnost zavlađa povsod, kjer izgine nauk, da smo vsi ljudje otroci le enega Očeta — Boga in prav zato tudi vsi bratje med seboj... Ni je torej močne države, kjer ni dobre mladine, kjer ni spoštovanja do merodajne oblasti, kjer prisega ni več sveta, kjer ni medsebojne ljubezni. Vsega tega pa brezverska šolane more dati, zato tudi države ne more storiti srečne in močne.

4. Proti brezverski šoli mora biti vsakdo, ki ljubi versko strpnost. Zopet so nasprotniki verske šole tisti, ki pravijo: Prav zato se ne smejo povdarjati v šoli verske razlike, prav zato mora verski pouk iz šol, da ostanejo državljani edini. Zato tako radi zavajajo in zavijajo tudi v šolskih knjigah sicer samo na sebi lepo reklo: »Brat je mi jo, koje vere bijo.« — Toda ali ne vedo, da so versko vzgojeni ljudje najbolj strpni in da je največ sovraštva tam, kjer ni vere. Kolikor bolj se je kdo posebej vglobil v nauk Kristusov in ta na samem sebi udeležil, toliko bolj obziren, toliko bolj poln ljubezni do bližnjega je bil. Živ zgled zato so nam svjetniki.

Pa saj drugače biti ne more. Kajti ves nauk Kristusov je obsežen nazadnje v zapovedi: »Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca... in svojega bližnjega kakor samega sebe.« In ta nauk uči tudi verska šola, zato bo tudi mladina kolikor bolj bo prešinjena nauka Kristusovega, strpna na prvi način tudi do drugovercev. Sicer pa moramo tudi povdariti, da verske razlike nastajajo v glavah odraslih, ne v glavah otrok. Zato je treba versko strpnost pred vsem gojiti v odraslih, to pa zopet dosežemo v toliko večji meri, v kolikor bolj so ljudje prežeti žive vere.

Gospodu ministru poljepri-vrede i voda v Belgradu.

Gospod minister! Že lansko leto je bila Slovenija po suši hudo prizadeta. Vsled pomanjkanja krme je trpela zlasti živinoreja. Kmetje so morali živino pobijati doma, ali pa jo prodajati pod ceno, ker je niso mogli prerediti, ohranila se je ponekod komaj plemenska živina. Vlada ni storila svoje dolžnosti in ni pomagala kakor bi bilo treba. Naš kmet je sicer tarnal in godrnal, pa je potrpel in čakal upajoč na boljšo bodočnost. Toda letošnje leto je prineslo še večjo nesrečo. Letos ni v nevarnosti samo živinoreja, ampak tudi kmet sam s svojo družino, v večih krajih ne bo imel kaj jesti. Vsled prevelike suše je v Sloveniji letos na splošno žetev mnogo slabše izpadla kakor lani, tako da je Slovenija letos glede prehrane še bolj pasivna kakor sicer. Vrh tega je po nekod kakor n. pr. v občini Planina na Notranjskem strašna povodenj spomnila napravila velikansko škodo, v Krškem okraju pa se je pojavil žitni hrošč, ki je celim občinam dobesedno pojedel žito, tako da mnogi niso dobili niti semena nazaj. Zraven je prišel še črv ter skoro popolnoma uničil krompir in sižol, zlasti je trpel v tem oziru litijski okraj. Vsled tega je kmetško ljudstvo silno razburjeno in številne kmetške družine le s strahom gledajo v bodočnost.

Kar se tiče goveje živine groze posledice letošnje suše postati za Slovenijo naravnost katastrofalne. Otave sploh ne bo nič, sena so po nekod nakosili komaj po par meterskih stotov, ponekod pa niti kositi niso mogli in senožeti izgledajo marsikje, kakor bi bile ravnokar preorane. Pomanjkanje krme je povsod naravnost strašno. Ne samo da ni sena, vsled slabe žetve primanjkuje tudi slame, tako da po večini kmetje že danes nimajo kaj pokladati živini. Vsled tega so živinorejci prisiljeni svojo živino prodajati, četudi pada cena od dne do dne. Mnogi jo prodajajo, drugi pa jo pobijajo doma. Če bo šlo tako dalje, bo marsikje izginila zadnja kravica iz hleva, čez zimo ne bo ostala niti živina za pleme. In dočim pri nas primanjkuje slame, gnije ista v Banatu v velikanskih kupih na polju, in v mnogih krajih naše države bi bilo dobiti tudi dosti sena. Toda poklicani faktorji se ne ganejo, vlada je, kakor bi bila slepa. Nihče ne vidi te strašne nesreče v Sloveniji, nihče ne misli na pomožno akcijo, kako omogočiti hiter in

cenen dovoz slame in sena za našo živinorejo. Če ne pride kmalu izdatna pomoč, je katastrofa neizogibna in posledice bi znale biti grozne. Zato se obračam na Vas, gospod minister kot slovenskega zastopnika v vladi in kot poljedelskega ministra ter Vas vprašam:

1. Ali Vam je znano, v kakem žalostnem položaju se nahaja slovenski kmet vsled letošnje suše in drugih nezgod?

2. Če Vam je znano vse to, ali ste voljni kot minister za kmetijstvo a) ukreniti vse potrebno, da se slovenskim živinorejcem nemudoma omogoči nakup slame in sena po znižanih cenah in dovoz po znižani vozni tarifi, b) izpeljati to akcijo potom slovenskega združništva.

3. Kaj mislite ukreniti, gospod minister, glede prehrane kmetijskega prebivalstva v pasivnih, po suši prizadetih krajih Slovenije?

4. Ali hočete zastaviti ves svoj vpliv, da se bodo težko prizadetim občinam vsaj deloma odpisali neznosni davki?

Gospod minister, prosim Vas, da smatrate vprašanje kot nujno ter mi izvolite v najkrajšem času odgovoriti. Ker ne zboruje skupščina, prosim za pismeni odgovor.

Ljubljana, dne 28. avgusta 1922.

Anton Sušnik,
narodn. poslanec.

Slično interpelacijo je poslal g. poslanec tudi g. ministru financ, zahtevajoč zmanjšanja davčnih bremen za prizadete kraje in g. ministra za socialno politiko radi prehrane pasivnih krajev.

Okrajna Kmetiska Zveza za Belokrajno sklicuje na Mali šmaren, 8. septembra ob pol 8. uri zjutraj

KMETSKI TABOR

pri Treh farah pri Metliki. Na shodu bodo govorili poslanci Žebot, Brodar in Nemanič.

II. gorenjski orlovski tabor na Bledu.

Že lansko leto se je pripravljala orlovski tabor na Bledu, ki pa se radi raznih ovir ni mogel vršiti. Danes, ko je brezversko sokolstvo s pomočjo vlade in državn. denarja s polno paro na delu, da čim več slovenske mladine odtrga od krščanskega mišljenja in življenja ter jo že v nežnih letih zastruplja z mržnjo do vsega, kar je krščansko in pristno slovensko, je tem večjega pomena, da se pokaže tudi organizirana krščanska mladina, da stariši vidijo, kje je mesto njihovim otrokom, da ne zaidejo v strupeno ozračje brezverstva, ki je vir vse podivjanosti in nepoštenosti.

II. gorenjski orlovski tabor se bo vršil v nedeljo 3. septembra. Spored bo sledeči: Zjutraj po prihodu turistovskega vlaka na Bled ob polosmih sprevod iz Bobna čez Bled na telovadišče, kjer bo sv. maša. Maševal bo presvetli škof dr. Andrej Karlin. Po sv. maši bo kratek ljudski tabor. Nato si ljudstvo lahko ogleda Bled. Popoldne točno ob pol treh javna telovadba, kjer

nastopijo tudi zmagoviti brnski tekmovalci in se izvajajo lepe brnske vaje. Razdelile se bodo tudi diplome gorenjskim orlovskim odsekom in krožkom, ki so zmagali pri domačih majskih tekmah. Ves čas bo sodelovala jeseniška godba. Po telovadbi bo do sedme ure ljudska veselica na prostem ob telovadišču. Nato z vlaki odhod z Bleda.

Vsi oni, ki so navajeni iti na Mali šmaren na Bled, naj to store v nedeljo 3. septembra.

Polovična vožnja je dovoljena. Opozarjamo pa, da se polovična vožnja ne sme prekiniti, sicer ne velja več. Zato opozarjamo na notico v domačih novicah: Polovična vožnja na Bled, kar naj si vsakdo natančno prebere.

Katoliško ljudstvo Posavja!

Vabimo še enkrat vse naše organizacije: Orle, Orlice, Marijine družbe, izobraževalna društva, krajevne organizacije

K. Z., sploh vse krščansko misleče ljudproslave katoliške misli, ki se vrši v Brežicah ob Savi v nedeljo, dne 3. septembra stvo Posavja, da se polnoštevilno udeležijo 1922. Udeleženci se zbirajo v bližini kolodvora med 9. in pol 10. uro. Ob pol 10. odkorakamo z godbo v mesto, kjer bo na dvorišču grajščine Edm. Attemsa pridiga in sv. maša. Takoj po končani maši bo slavnostno zborovanje, na katerem govorijo dr. Korošec, prof. Vesenjok ter urednika Krcmar in Smodej. Po končanem zborovanju bodo litanije in posvetitev presv. Srca Jezusovemu. Dolžnost vseh zavednih katoličanov Posavja je, da se polnoštevilno udeležijo te slavnosti. V slučaju slabega vremena se vrši pridiga, sv. maša in slavnostno zborovanje v viteški dvorani iste grajščine. Marijine družbe, orlovski odseki, izobraževalna društva vzemite s seboj zastave in prapore! Vsi udeleženci naj nosijo vidno znake katoliškega shoda! Na veselo svidenje v nedeljo, dne 3. septembra 1922 v Brežicah ob Savi!

Gospodarski obzornik.

Za slamo!

Daleč smo jo privozili. Amerikanski milijonarji kurijo štedilnike in mašine s pšenico, ruska lakota pa meje prst in brezovo lubje za kruh, na Češkem gore celi hribi nekopanega premoga, ko ga ne morejo prodati zaradi visoke valute, naš slovenski kmet pa dviga roke in milo prosi za pohane piške — saj ni res, za slamo — čujte, za slamo! O Rusih beremo, da so vse vasi brez strehe zato, ker so ljudje vso slamo zmleli — in snedli! Pri nas je že mnogo posestnikov snelo slamo s streh, da prežive vsaj del živine. Kakor sem bral v zadnjem Domoljubu, se trudijo poslanci SLS na vse kriplje, da bi izposlovali pri vladi pomoč v tej sili, ki tare skoro vso Slovenijo. Kakšno pomoč? Slišal sem posestnike, ki so bili mnenja, da bi se nam davek odpisal za parcele, ki jih je uničil črv in suša, ali da bi nam dali kako denarno pomoč. Ti glasovi pa so glasovi zbezanega obupa. Edina rešilna pomoč za kmeta je sedaj: slama, če že ni mogoče dobiti sena. Prva košnja je bila slaba, druge po premnogih krajih sploh nič ne bo, našlo se je tako slabo, da skoro noben kozolec ni bil napolnjen s snopjem: prazni štanti so gledali po polju kot lačne oči. Torej kaj storiti? To mrvico sena bomo pokrmili do Božiča. In potem? Če bi bilo zadostno slame, bi delali rezanico, seno bi pridodejali samo za zabelo in še kako pest močnih krmil, repe, pese ali karkoli na vrh, pa bi se naša živina vsaj prestradala skozi zimo. Hudo bi bilo, toda večina bi jo rešili. Če je torej, kakor beremo, v Sremu in drugod slame na polju dovolj in bi se dobila po nizki ceni, takoj ponjo. Kakšna vlada pa je to, ko ne vidi nič, ne sliši nič? Ona je poklicana, da bi skrbela za ljudstvo in saj našla hitro pomoč. Kmet zdihuje, obupava,

naši ljudski poslanci trkajo, vlada pa menda kvarta in pije črno kavo ali kaj, da se ne gane. Dajte nam brezplačni prevoz slame iz Banata. Naše zadrugé bodo nakupile same in kmetje bomo iztisnili zadnjo kronco iz žepa, da otmemo živino. Če se to zgodi takoj, dobimo slamo še suho, prištedimo seno, če pa se zavleče v pozno jesen, utegne biti že prepozno. Poslanci, ne odnehajte! Trkajte, zahtevajte! Nam gori pod nogami. Zatrobite v ušesa gluhi vladi, da smo država mi, ne pa tistih par ministrov. Če nas uničujete, uničujete tudi mesta — saj na pomlad ne bo ne mleka in ne mesa — torej uničujete državo sploh. Sedaj se skažite, ali ste državo-tvorni ali državo-uničujoči element. Plat zvona bije glasno dovolj.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	22. avg. 25. avg. 28. avg.		
	K v	K v	K v
ameriški dolar	340 —	336 —	355 —
avstrijska krona	—	—	—
českoslovaška krona	—	—	—
angleški funt	—	—	1600 —
francoski frank	—	—	27 75
italijanska lira	—	—	16 —
bolgarski lev	—	—	—
carski rubel	—	—	—
grška dragma	—	—	—
nemška marka	—	—	— 21
rumunski lej	—	—	—
švicarski frank	—	—	68 —
poljska marka	—	—	—
mažarska krona	—	—	—

Stanje papirnatega denarja v Jugoslaviji. Po izkazu Narodne banke z dne 15. t. m. je bilo za 4.955 milijonov, 739 tisoč 880 Din papirnatega denarja v prometu. Od prejšnjega izkaza dne 8. t. m. se je stanje zopet povečalo za 44 milijonov 624 tisoč 125 Din, tako da imamo v treh tednih za preko 144 milijonov in pol več papirnatega denarja v prometu.

g Novi 1000 dinarski bankovci pridejo v najkrajšem času v promet. Novi prav lično izdelani 10 dinarski bankovci so že v prometu, čeprav zelo majhno število.

g Vedno manjša vrednost naše kroae. Vrednost naše krome oziroma dinarja vedno bolj pada. Najbolj je padla naša krona pretekli teden, ko je bilo v Švici vrednih 100 naših kron samo 1 frank 45 santimov (1 K 45 v predvojnih). Dne 28. avgusta je bilo vrednih v Švici 100 naših kron 1 frank 47 santimov.

CENE.

g Cene v preteklem tednu v naši državi. Za 100 kg: Čakovec (Medmurje). Pšenica 500 do 525 Din, rž 425 do 450 Din, ječmen 400 do 425 Din, oves 375 do 380 Din, koruza 437 do 450 Din, krompir 150 do 200 Din, moka št. 0 737 Din 50 p, moka za kruho 712 Din 50 p, krušna moka 662 Din 50 p. — Maribor. Pšenica 475 Din, rž 425 Din, ječmen 450 Din, oves 425 Din, koruza 475 Din, krompir 250 Din, moka št. 0 850 Din, moka št. 6 700 Din. — Subotica. Pšenica 450 do 460 Din, ječmen 400 Din, oves 362 Din, koruza 400 do 425 Din, moka št. 0 625 Din, moka št. 2 600 Din, mekinje 212 Din. — Požega. Pšenica 450 Din, rž 400 Din, oves 325 Din, krompir 125 Din, moka št. 0 675 Din, moka št. 2 650 Din, moka št. 6 575 Din, mekinje 225 Din. — Mitrovica. Pšenica 425 Din, ječmen 405 Din, oves 325 Din, koruza 362 Din 50 p, moka št. 0 750 Din, moka št. 2 725 Din, moka št. 5 700 Din, moka št. 7 600 Din. — Varaždin. Pšenica 537 Din 50 p, rž 450 do 460 Din, oves 412 Din 50 p do 415 Din, koruza 471 do 500 Din, moka št. 0 775 Din, št. 2 750 Din, št. 5 700 Din, št. 7 600 Din, mekinje 325 Din. — Ogulin. Voli žive teže 625 do 750 Din, krave 450 do 650 Din, svinje 2125 do 2376 Din, jajca 100 kosov 135 Din, goveje kože 1500 Din, kozje 1 kos 47 do 48 Din, ovčje 1 kos 23 Din, telečje 1 kos 1625 Din. — Virovitica. Pšenica 430 do 435 Din, rž 410 do 420 Din, ječmen 400 Din, oves 330 do 335 Din, koruza 325 do 340 Din, moka št. 0 670 do 675 Din, št. 2 650 do 652 Din, krušna 575 do 580 Din, mekinje 250 Din, slanina 3000 do 3200 Din, mast 3000 do 3200 Din. — Djakovo. Pšenica 400 Din, rž 300 Din, ječmen 325 Din, oves 312 Din 50 p, koruza 337 Din 50 p, moka št. 0 700 Din, št. 2 650 Din, št. 5 575 Din 50 p, št. 7 600 Din, slanina 3000 Din. — Vukovar. Stara pšenica 450 do 475 Din, nova 425 do 450 Din, ozimni ječmen 375 do 387 Din 50 p, jari ječmen 330 do 337 Din, 50 p, koruza 385 do 400 Din, moka št. 0 700 Din, št. 2 in 5 625 Din, št. 7 600 Din, mekinje 200 Din, nasoljena slanina 2900 Din, sušena 3100 Din, oprema volna 400 Din.

g Ljubljanski trg. Od ljubljanskega tržnega nadzorstva smo prejeli nastopno poročilo: Z blagom je trg dobro založen. Pričakovati je, da bo sedanjia določitev carine na izvoz živil ugodno uplivala na zaježitev neprestanega naraščanja cen. Zeleti bi bilo le, da bo osrednja vlada energično vztrajala pri dosežanih naredbah. — Kakovost govejega mesa se je izdatno zboljšala. Goveje meso I. vrste 60 do 64 K, II. vrste 50 K, III. vrste 36 K. Vseh treh vrst mesa je zadostno na razpolago. Posamezne zahteve iz občinstva, da bi se uveljavile v vseh mesnicah samo najnižje cene, so neumestne, ker bi se s tem povzročila sa-

mo prodaja mesa III. vrste, kar bi ne bilo nikomur v prid. Telečje meso 58 do 60 K, koštrunovo 36 do 40 K, prašičevo meso I. vrste 100 K, II. vrste 94 K, slanina 144 K, čista mast 160 K. — Cena moki v nadrobni razprodaji: št. 0 32 K, št. 2 29 K, krušna 24; cena žitu in moki v nakupovalnem področju je 27 K za kg št. 0. Pričakovati je padca cen moke za nekaj kron pri kg. Ržena moka 24 kron, koruzna moka 18 K, ajdova moka I. vrste 36 K, II. vrste 32 K, ješpreni 40 K, kaša 26 K, fižol stari 20 K, riž 44 K, leča 44 K, otrobi 12 K. — Mleko 12 K liter, čajno maslo 240 K kg, kuhano maslo 180 K, jajce 5 do 5.50 K, piščanci 60 do 80 K. — S sadjem je trg zelo obilo založen. Jabolka 10 do 16 K kg po kakovosti, na kmečkem trgu po 5 do 10 K kg, hruške 8 do 20 K kg, grozdje 36 do 60 kron kg, češnje 10 do 12 K kg, solata 1 do 5 K glava, kumare 2 do 60 K kos, buče 2 K, fižol zeleni 10 do 12 K, zelinate glave 5 do 10 K, kislo zelje 20 K kg, kisla repa 14 K, krompir 6 do 7 K.

g Mariborski trg. Na zadnjem semnju v Mariboru so bil sledeče cene: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 550 do 860 K, 7 do 9 tednov 820 do 1000 K, 3 do 4 mesece 1200 do 1500 K, 4 do 6 mesece 1600 do 1900 kron, 8 do 10 mesecev 2500 do 3000 K, poldrugo leto stari 3500 do 4000 K, 1 kg žive teže 66 K. — Debeli voli 1 kg žive teže 34 do 37 kron, poldebili 26 do 32, plemenski voli 23 do 25, biki za klanje 13 do 30, debele klavne krave 22 do 25, plemenske krave 16 do 20, krave za klobasarie 13 do 15, molzne krave 20 do 23, breje krave 20 do 23, mlada živina 25 do 30, teleta 36 kron. 1 kg prvovrstnega mesa 68 K, drugovrstnega 56, meso bikov, krav, telic 52, telečje meso 60 do 64, svinisko meso sveže 90 kron.

g Lesni trg. Cene so bile pretečeni teden: hrastovi hlodi I. 3000 do 4500 K, II. 1600 do 2400 K, hrastovi hlodi za furnir 4000 do 4500 K, fin hrastov les 10 do 12.000 K, dože za sode 180 do 220 K, francoske dože za sode 1000 komadev 4080 do 6000 K, bukovi hlodi I. 800 do 1000 K, jesenovi hlodi 1600 do 2400 kron, javorjevi hlodi 1800 do 2500 K, hrastovi bizoljavni drogi 1060 do 2000 K, bukovi praži 90 do 110 kron, bukov les za kurjavo I. 7000 do 9000 K, II. 6500 do 7000 K, ogle 30 tisoč do 40 tisoč za vaгон.

g Žitni trg v Novem Sadu (zadnje poročilo). Pšenica 1750 K, ječmen 1290 K, koruza 2410 K, moka št. 0 2550 K.

g Lesni trg v Italiji. Cena lesnim izdelkom je padla v Italiji za 10 do 12 odstotkov. — Posebno se opaža padanje cen pri pohištvu. Spalna soba, ki se je prodajala lani še po 5500 do 7000 lir, stane danes samo še 4700 do 6000 lir.

Nagli padec cen mesa v Ptujju. V Ptujju je začela klati mestna občina živino v lastni režiiji. Posledica je bila, da je padlo meso v enem dnevu od 60 na 44 K. Mesarji so dali preklicati, da bodo prodajali meso še ceneje kakor mestna občina. In res so sekali meso v nekaterih mesarijah, kjer je stalo prejšnji dan 60 K, drugi dan po 40 K.

g Cene senu in slami v Mariboru. Na mariborskem trgu stane 100 kg senu 195 do 225 Din, 100 kg slame 137 do 167 Din 50 par.

g Cene novim suhim slivam v Srbiji za 100 kg so 800 do 900 Din, za debelejšje tudi več.

g Ameriška moka na našem trgu cenejša kot naša. »Jugoslovenski Lloyd« poroča, da so trgovci iz Dalmacije kupili večjo množino ameriške moke, ki se danes nahaja v Trstu. Moka bo stala kljub visoki prevoznini, visokemu tečaju dolarja in drugih stroškov, 3 krone pri kilogramu manje, kot so povprečne cene na sarajevskem žitnem trgu.

g Kdo najhujše navija cene? Samo državnih pristojbin plačamo odjemalci pri kg kave 28 K, sladkorju 31 K, petroleju 16 K, soli 8 kron itd. Zato je boj ministrov proti dražnji neodkritosrčen, le pesek v oči, ker je vlada z različnimi državnimi pristojbinami znatno po-

dražila nainuinejše življenjske predmete najrevnejših slojev.

g Cene hmelju na Češkem, ki je dobro obrodil — padajo. Za 50 kg plačajo 800 do 1000 češkoslov. kron.

g Dražnja na Dunaju. Ko so zadnje dni poskočile češkoslovaška in druge valute, se je na Dunaju mahoma vse podražilo. Hleb rženega kruha stane 4300 K, liter mleka 2240 K. V zadnjih dveh tednih se je vse podražilo za 100 do 140 odstotkov. Mesarji sekajo govedino po 14 do 30 tisoč K kilogram, letina stane 14 do 32 tisoč K kilogram, svinjetina pa 23 do 32 tisoč kron kg. Da se kuha pri takih bahnih cenah dandanes na Dunaju malo mesa, je jasno ko beli dan. Cena jajcem je tudi silno poskočila. Danes so že po 630 kron. V dunajsko državno opero bodo hodili odslej samo tujci, zakaj sedeži bodo po sto tisoč kron. Ne gre drugače. Zadnji igralec ima tam pol milijona gaže in za manj kakor milijon nože v njej igrati noben inozemski igralec. — Vstopnica v kinu stane en tisoč kron in že se čujejo glasovi, da bo čez 14 dni stala najmanj 1500 K.

DAVKI.

g Odprava uvozne carine na žito. Ministrski svet je sklenil, da je od 18. avgusta naprej odpravljena uvozna carina na pšenico, rž, ječmen, ovs in koruzo.

g Pobiranje trošarine na žganje. Kuhanje žganja proti plačilu trošarine se izza 1. septembra t. l. ne prijavlja več pri davčnih uradih, temveč edino le pri oddelkih finančne kontrole. Izza 1. septembra sprejemajo davčni uradi le prijave za kuhanje žganja v onih žganjarnah, ki imajo posebno dovoljenje, da plačujejo trošarina za prijavljeno kuhanje žganje šele dva meseca po prijavi. Kuhanje žganja se mora prijaviti vedno pri onem oddelku finančne kontrole, v katerega okolišu s bo žganje kuhalo. Prijava se mora vložiti redoma vsaj 48 ur pred pričetkom kuhanja, vendar sme starejšina oddelka finančne kontrole, ako dopušča kontrola, ta rok primerno skrajšati. Trošarina se plača s poštno polonico, ki jo brezplačno izda oddelek finančne kontrole, pri najbližjem poštnem uradu. Tiskovine za prijave se dobivajo pri oddelku finančne kontrole proti povrnitvi nabavne cene po 50 para za polo.

ZIVINA.

g Za našo živinorejo. Letošnje leto se sestanejo v Beogradu živinorejski strokovnjaki, kjer se bodo posvetovali o vseh vrašanih živinoreje in določili načrt za bodoče delo.

g Različnost cen goveje živine v Zagrebu. Na zadnjem tedenskem sejmu so bile sledeče cene za 1 kg žive teže: Voli I. vrste 32 do 36 K, II. vrste 22 do 26 K, III. vrste 14 do 18 K, krave I. vrste 26 do 30 K, II. vrste 20 do 24 K, telice 30 do 32 K, biki 28 do 32 K, svinje II. vrste 84 do 87 K, III. vrste 70 do 78 K. Pretekli teden se je vršil v Zagrebu vsakoletni splošno znani kraljevski sejm, na katerem so bile cene višje, in sicer: Voli I. vrste 36 do 42 K, II. vrste 32 do 36 K, III. vrste 28 do 30 K, krave I. vrste 32 do 34 K, II. vrste 24 do 26 K, III. vrste 22 do 24 K, teleta I. vrste 40 do 45 K, II. vrste 38 do 40 K, telice 30 do 36 K, biki 40 do 46 K, tudi 48 K, svinje I. vrste 88 do 94 K, II. vrste 84 do 87 K, III. vrste 74 do 80 K. Kupčija je bila na obeh sejmih izredno slaba.

g Padanje cen živine na Stajerskem. — Na zadnjem sejmu v Mariboru so cene zopet padle na razmere kakor so bile spomladi. Povod padanja cen je pomanjkanje krme. Prišlo je 573 glav, od teh 365 krav, 170 volov, 9 bikov, 16 telet, ostalo konji in osli. Cena najboljši živini je to pot dosegla komaj 37 kron, biki so se dobili tudi po 13 kron, olemenske krave po 17 kron, za klobasarie po 13 kron, klavne krave po 22 do 25 kron. To

za živinorejca neugodno priliko so izrabili mesarji izvozniki, ki prodajajo v teh dneh na cele vagonne živine na Češkoslovaško. Kljub tem nizkim cenam se količkal boljše meso prodaja še nadalje po 60 do 68 K. navadno po 52 K, katero ceno je povzročila novo ustanovljena mestna mesnica, katero pa treba še izdatno izboljšati in jo predvsem spraviti v primeren lokal.

g Nova tarifa za konjače. Za Slovenijo veljajo v bodoče sledeče konjaške pristojbine: da se žival dene iz kože 15 Din, da se zagrebe 17.50 Din, za se raztelesi 17.50 Din (pri malih živalih se plača samo polovica), nadalje je plačati konjaču za prevoz mrhovine do 5 km 12.50 Din, od 6 do 10 km 17.50 Din, od 11 do 15 km 25 Din, od 16 do 20 km 32.50 Din, od 21 do 30 km 37.50 Din, za pot nad 30 km pa 45 Din, za dnevnik 17.50 Din, za pomočnika 12.50 Din. Občinam je dano na izbero, ali oškodujejo konjača po tej tarifi ali pa se z njim dogovore za letno plačo.

PROMET.

g Zračno pošto Beograd—Paris namerava uvesti poštno ministrstvo, za kar je pooblaščen od ministrskega sveta. Pristojbina za pismo se določi na 2 dinarja, a toča ne sme presegati 100 g. Poleg pisem bo aeroplan sprejemal tudi do pet potnikov. Potovanje bo trajalo iz Beograda v Pariz 18 ur.

g Poštne in železniške tarife v Nemčiji zvišajo s 1. oktobrom.

IZVOZ IN UVOZ.

g Izvoz lesa preko Reke. L. 1921. se je izvozilo iz Jugoslavije na Reko skupno 67 tisoč 026 meterskih stotov lesa, in to 26 tisoč 490 met. stotov drv za kurjavo, drugo pa stavben les.

g Izvozna carina. Vlada je za pobijanje draginje sklenila, da se naloži za izvoz na 100 kg pšenice 150 Din carine, za žive sarklane prešiče pod 80 kg 1000 Din na komad, za 100 kg bele moke 110 Din. Izvoz ovsu in sena je prepovedan. — Proti draginji to ne bo dosti vplivalo, ker bodo belgrajski špekulanti nakupili poceni pšenico, in s pomlad pa bodo vsled vsemočnega vpliva dosegli pri vladi znižano ali sploh prosto carino in bodo nakupičeno pšenico drago prodali v tuje države.

RAZNO.

g II. Ljubljanski vzorčni velesemenj od 2. do 11. septembra 1922 se bo vršil v 70 paviljonih na sejmišču, ki obsega 40.000 kv. m. Na tem prostoru bo razstavilo svoje najboljšje izdelke 800 razstavljalcev. Trgovcem, obrtnikom in poljedelcem s nudi z obiskom te važne velesejmске prireditve najlepša prilika za nakup prvovrstnega blaga, katero bo ravno na sejmu najcenejše na prodaj. Legitimacije veljajo za ves čas velesejmске, stanejo Din 40. S temi legitimacijami je združena ugodnost polovične vožnje po vsch železnicah naše kraljevine do Ljubljane in nazaj, poljuben prost vstop v vse velesejmске prostore in v historično razstavo. Legitimacije dobijo se pri denarnih zavodih v vseh večjih mestih in trgih. Stanovanjski odsek Ljubljanskega velesejmске preskrbi na željo ugodna in zdrava stanovanja. Legitimacija za enkratni obisk stane Din 10.

g Vinska razstava v Mariboru. Na Pokrajinski obrtni razstavi v Mariboru, ki bo od 8. do 17. septembra 1922., bo zraven drugih neštetihi za narodno gospodarstvo koristnih predmetov zanimala prisadeta krope iz tu- in inozemstva gotovo tudi vinska razstava. Zastopana bodo vina iz sledečih vinskih okolišev: ljutomerski, radgonski, mariborski, ptujski, haloški, pogorski, celjski slovenjgoriški in bizeljski vinski okoliš. Prijavili so se in bodo razstavili svoja vina pod okriljem vinarkega in sadjarskega odseka kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru vinogradniki v velikem številu; razstavljenih bo nad 160 vinskih vrst. Vsak obiskovalec obrtne razstave bo imel priliko prepričati se o kakovosti proizvoda naše vinske trte iz vseh krajev mariborske pokrajine. Poleg vinske razstave bo točilnica izbranih vin lastnega pridelka iz mariborske pokrajine.

g Obrtna razstava v Mariboru. Obisk iz južnih krajev bo zelo številen. Te dni je dospela prijava nad 100 srbskih kmetov, ki si ogledajo razstavo. Veliko zanimanje vlada tudi v inozemstvu, posebno v Avstriji in Češkoslovaški, od koder se obeta številni obiski. — Podelitev častnih kolain in diplom se bo vršila ob priliki otvoritve. Razstavne predmete bo ocenila tik pred otvoritvijo razstave posebna komisija. Opozarjamo pa ponovno vse razstavljalce, da pridejo v poštev samo oni predmeti, ki dospajo pravočasno na razstavni prostor, t. j. najkasneje do 3. septembra t. l. — Veliki obrtni zbor ob priliki razstave se bo vršil dne 9. in 10. septembra. Prosimo vsa obrtna društva, da se temeljito in stvarno pripravijo, za ta zbor in naj na to že danes opozore vse svoje člane. Čim več nas bo, tem več bomo dosegli. Castna dolžnost vsakega obrtnika pa je, da se zbora udeleži in tako pripomore k skupnemu uspehu.

g Taksa za vozove. Kakor pojasnjuje generalna direkcija posrednih poreza, se plačuje letna taksa za fižakarske vozove in avtomobile ne glede na to, ali se uporabljajo ali ne, ako so le v porabnem stanju. Vsi lastniki takih vozil, ki zanje radi neuporabe še niso plačali letne takse, jo morajo v izogib kazni plačati najkasneje tekom 14 dni po dnevu, ko izide zadevni razglas delegacije v Uradnem listu.

g Sestanek finančnih ministrov na Dunaju. Prve dni mesca oktobra se sestanejo na Dunaju finančni ministri držav, ki so nastale na ozemlju bivše monarhije. Razpravljali bodo o denarnem vprašanju.

g Kmetijske razstave v Srbiji se bodo vršile v več krajih. In pri nas?

g Vlada dela draginjo dalje. Pred štirimi dnevi je stopila v veljavo nova monopolna taksa na petroleje. Uprava monopola je zvišala takso od 300 na 400 Din pri 100 litrih.

g Letošnji pridelok sliv. V Srbiji so pridelali sliv okoli 3500 vagonov, v Bosni pa 1500 vagonov.

g Zetev v Banatu in Bački je pri ošenicah boljše od lanske za 25 odstotkov, koruza pa se je obnesla za 50 odstotkov boljše.

g Novo delniško zavarovalno društvo z imenom »Adrija« so ustanovili v Belgradu z delniško glavnico 3 milijonov dinarjev.

g Znižanje delavskih plač v Ameriki. V tovarnah za jeklo v Ameriki znižajo plače delavcem za 20 odstotkov.

Razgled po svetu.

Avstrija obupno kliče na pomoč.

Avstrija je na tem, da se potopi. Njenih 100 kron je danes vredno samo še naših 40 vinarjev, njen tisočak le še en naš dinar. Tiskanje bankovcev se ne splača več, ker so stroški večji, kot je denar vreden. Vse gospodarsko življenje mora prenehati in posledica tega mora biti grozen nered v državi. Ne-

varno je to tudi za sosednje države. Če se na morju potopi ladja, potegne vrtnec, kate- reda povzroči, vse za sabo, kar je v njeni bližini. In to je, kar skrbi tudi druge države, ki so v sosesčini z Avstrijo. — Avstrijski zunanji minister zvezni kancler dr. Seidler (duhovnik) je zato sedaj obiskal češkoslovaško vlado, berlinsko in italijansko ter se z njimi posvetoval o korakih, ki naj rešijo Avstrijo popolnega poloma, srednjo Evropo pa velike nevarnosti. Toda vsi državniki imajo dobro voljo, pravega leka pa nihče ne ve, zakaj invalidu, ki ima odsekane roke in noge, ni mogoče dati samostojnega obstanka, nihče pa nima toliko denarja, da bi ga sam vzdrževal. Italija je sicer dala 70 milijonov lir posojila, toda vse to je kaplja v morje. Govori se, da se bo Avstrija priključila Italiji, kar pa ni verjetno, ker berac ne more beraca preživljati. Še bolj velja to za slučaj priključitve k Nemčiji. — Iz vsega pa je razvidno, da se bo zemljevid Evrope še znatno izpremenil.

Tedenske novice.

Politične.

p Pogodba med Jugoslavijo in Češkoslovaško se je te dni v Marijinih Laznah na Češkem med našimi in češkimi diplomati še izpopolnila in utrdila ter smo sedaj na življenje in smrt zvezani s češko državo. Italijo ta ozka vez nekoliko skrbi.

p General Hindenburg je obiskal Monakovo in je bil od ljudstva in vlade prav svečano sprejet.

Domače novice.

d Tržnina, uvoznina. Z dnem 28. t. m. prične mestna občina ljubljanska pobirati novi davščini, to je tržnino in uvoznino. Tržnino mora plačevati vsak, kdor postavi na javnem prostoru, v barakah, lopah, na stojnicah itd. svoje blago na prodajo. Tržnina znaša z stojnice, barake, lope itd. od prostora do 5 kvadratnih metrov 2 Din, nad 10 kvadratnih metrov 3 Din za vsak dan. Od male perutnine se bo pobiralo 25 par, od velike perutnine pa 50 par za vsako glavo. Za drugo blago znaša tarifa pri jerbasih, košarah 25 par, pri ročnih vozičkih 50 par, pri vozovih z enim konjem 1 Din, pri vozovih z dvema konjema 2 Din. Uvoznina se bo pobirala od vsega blaga, ki se uvažva v mesto. Blago v teži do 50 kg je uvoznine prosto. Pri teži nad 50 kg bo plačati: do 500 kg od živil 1 Din, od drugega blaga Din 3, do 1000 kg od živil 1.50 Din, od drugega blaga 5, Din, do 2000 kg od živil Din 2, od drugega blaga 8 Din, od 2500 kg od živil 2.50 Din od drugega blaga 12 Din, od 3500 kg od živil 3 Din od drugega blaga 24 Din, od vagona živil 10 Din, od drugega blaga 60 Din. Vsak avtomobil, osebni in tovarni plača, ob vstopu v mesto 2 Din, če pa je naložen, plača uvoznino po predstojeci tarifi.

d Pri občinskih volitvah v Zagorju je dobila SLS 130 glasov, narodni socialisti 118, socialisti 112 in liberalci 72 glasov.

d Ljudski tabor za kamniški okraj se vrši na Mali Šmaren dne 8. sept. t. l. popoldne ob 8. na Homcu pri Kamniku. Te tabore je zamislil pokojni dr. Krek in

tudi vselej govoril na njih, dokler je živel. Vsi somišljeniki so vabljeni, da pridejo na tabor.

d VELIKI DEKLIŠKI TABOR se vrši dne 10. septembra v Rečici ob Savinji in sicer za Saleško, Spodnjo in Zgornjo Savinjsko dolino. Pričetek ob 10. uri s slovesno sv. mašo in cerkveno propovedjo, katero bodo imeli prevzvišeni gospod škof dr. Ant. Bon. Jeglič. Za tem se prične tabor, kjer nastopijo govorniki posameznih župnij. Vse se vrši na prostem pred žurno cerkvijo. Dekleta, pokažite ta dan, da se svedete resnega časa, v katerem živimo ter prihitite polnoštevilno v lepo Rečico.

d Centralizem bo še dušil kmete. V češki list Tribuna je napisal radikalni poslanec Janič, znani prijatelj samostojnežev, sledeče: »Finančni položaj (v Jugoslaviji) se bo pričel obračati na bolje, kakor hitro bo izveden zakon, na katerem se že dela, zakon o obdavčenju kmetov. Seveda se moramo ozirati na to, da je našel srbski kmet svojo domovino v razvalinah, polje opustošeno, živino pobito. Njegovo imetje je bilo popolnoma uničeno in čisto mu ni ostala niti streha nad glavo. Vlada, katera je v povojnem položaju zašla v velike finančne težkoče, mu ni mogla dati nikake odškodnine, kakor so jo dobili vojni oškodovanci v drugih državah. Edina olajšava je bila ravno ta, da so davki ostali na predvojni višini, tako da je celoletni povojni davek kril kmet iz prodaje dveh piščancev. Danes se je vsled dobrih letin pobiljšal finančni položaj jugoslovanskega kmeta že tako daleč, da je na boljšem, kakor pred vojno. Obdavčenje kmetov bo omogočilo ravnovesje državnega proračuna, kar ne bo moglo ostati brez posledic na kurz dinarja, čigar sedanja brezvrzedenost nikakor ne odgovarja resničnim razmeram v tako bogati državi, kakor je Jugoslavija.« — Samostojneži naj g. Janiča pravočasno počue, da to, kar je pisal v češkem listu velja kvečjem za srbskega kmeta, slovenskega in hrvatskega kmeta naj pa z novim obdavčenjem lepo pri miru pustite, ker že sedaj plačuje zadnje groše.

d Veličastno je bilo orlovsko slavlje preteklo nedeljo v Celju. Ogromna množica ljudstva je peš in na vozovih in po železnici prihitala v Celje, da pokaže svojo navdušenost za našo najlepšo krščansko mladinsko organizacijo. Ljudstvo vedno bolj zna ceniti, kakšnega pomena je danes zbirati mladino v krščanskih društvih. Zjutraj se je razvil mogočen spreved, v katerem je med sviranjem vojaške godbe korakalo 940 Orlov, Orlic in naraščaja v kroju, da so Celjani kar strmeli, odkod ta množica, posebno ker so nekaj tednov prej Sokoli spravili komaj tretjino tega skupaj. Na glavnem trgu je bila sv. maša, ki jo je daroval škofov namestnik prošt Matek, nato je bil tabor, kjer sta govorila predsednik ljubljanske orlovske podzveze dr. Basaj in urednik dr. Kranjec. Popoldan so Orli, Orlice in naraščaja na Glaziji vzorno izvajali telovadne točke.

d Odkritje Krekove plošče na Krekovem domu v Selcah nad Škofjo Loko se je izvršilo nad vse slovesno po ogromni udeležbi ljudstva. Marmorna plošča s bro-

nasto podobo dr. Kreka nosi napis: Spomin na te nikdar ne bo se izgubil, — še pozni rod k hvaležnosti bo vabil. — Pri nas držimo, kar je kdo obljubil; — naš dom nikoli te ne bo pozabil. — Cerkevno opravilo sta izvršila župnika dr. Klinar in Jan. Kepec, slavnostna govornika pa sta bila dr. Korošec in župnik Finžgar. Prepevalo pa je pod vodstvom prof. Bajuka škofjeloško okrožje »Pevske zveze«.

d Katoliški shod v Slov. Bistrici se je izvršil ob udeležbi 6000 ljudi. Narodni poslanec dr. Hohnjec je govoril o žalostnem položaju katoliške Cerkve v naši državi, o šolskem vprašanju urednik Smodej in o katoliškem tisku poslanec Žebot.

d Kmetsko-delavski tabor se je vršil preteklo nedeljo pri D. M. v Polju. Udeležilo se ga je 1500 ljudi. Pozdrave hrvatskega kmeta in delavca je prinesel poslanec dr. Šimrak.

d Na Mali šmaren dne 8. sept. t. l. pop. ob 3. uri se vrši na Homcu pri Kamniku velik ljudski tabor. Vsi kmetje in delavci v kamniškem okraju ste vabljeni, da pridete na ljudski tabor.

d II. Dolenjski orlovski tabor v Novem mestu se vrši dne 10. septembra. Sveta dolžnost vseh dolenjskih odsekov in krožkov je, da prihite v polnem številu v metropolo Dolenjske, kjer bomo skupno manifestirali za naša večnolepa orlovska načela. Tabor bo gotovo eden največjih, kar jih je dozdej videla Dalenjska. Zato bi bilo za vsakega brata in sestro neodpušljivo, če bi ostal ta dan doma. — Kdor želi, da se mu pripravi kosilo, naj se priglasi nakasneje do 3. septembra in vpošlje 9 Din na Pripravljalni odbor za II. Dol. orl. tabor v Novem mestu, Sv. Florjana trg 123. Najboljše bo, če odseki in krožki storijo to skupno, nakar bomo razposlali reflektantom izkaznice za kosilo. — Bratje, pridite na konjih in okrašenih kolesih, drugi udeležniki na okrašenih vozovih. Natančnejši spored v prihodnji številki. Na svidenje v Novem mestu!

— Spremembe duhovnikov v Ljublj. škofiji. Imenovani so bili: Martin Štular, župnik v Trbojah, za vzgojnega vodjo v zavodu sv. Stanislava; dr. Ciril Potočnik, spiritual v zavodu sv. Stanislava, za spirituala v škof. duh. semenišču; Karol Gros, prefekt v zavodu sv. Stanislava, za podvodjo in ekonom v škof. duh. semenišču; dr. Alojzij Zupan, podvodja in ekonom v duh. semenišču, za stud. prefekta istotam; Jernej Pavlin, profesor-veroučitelj v zavodu sv. Stanislava, hkrati za spirituala ondi; novomašnik Jožef Jagodic za škof. tajnika in kaplana in novomašnik Franc Mervec za škof. hišnega kaplana; za žup. upravitelja; Janez Cuderman, kurat v drž. ženski kaznilnici v Begunjah pri Lescah, v Trbojah; Mihael Kmet, žup. upravitelj v Šmihelu pri Žužemberku, v Gor. Logatcu; Anton Zalokar, kaplan v Dol. vasi, v Šmihelu pri Žužemberku; Maks Stanonik, kaplan na Raki, v Črnem vrhu nad Polhovim gradcem; Jožef Markič, kaplan v Borovnici, v Rakitni, in Gabriel Petrič, kaplan v Kočevju, v Zagradcu; za prefekte v zavodu sv. Stanislava: Janez Komljanec, kaplan v Sv. Križu pri Kostanjevici, in novomašnika Anton Kordin in Janez Vre-

čar. — **Premeščeni** so bili sledeči kaplani: Anton Kolenec iz Gorij v Podzemelj, Janez Rztresen iz Koroške Bele v Dobrnič, Franc Golmajer iz Polhovega gradca v Šmihel pri Novem mestu, Janez Vilfan iz Kostanjevice v Polhov gradec, Lavrencij Kos iz Zagorja ob Savi v Št. Vid pri Stični, Franc Blažič iz Višnje gore v Zagorje ob Savi, Jožef Oven iz Vel. Lašče za upravitelja kuratnega beneficija v Št. Vid pri Stični, Peter Flajnik iz Leskovca v Kočevje, Anton Hafner iz Kočevja za kurata državne ženske kaznilnice v Begunje pri Lescah, in Anton Torkar z Vrhniko k Sv. Petru v Ljubljani. — **Nameščeni** so bili kot kaplani: Anton Kovačič v Sv. Križu pri Kostanjevici, Anton Jerman v Križah pri Trziču, Anton Božnar na Raki, Jožef Strah v Št. Jurju pod Kumom, Adolf Vračko za vikarja pri koleg. kapitulju v Novem mestu, Kristijan Cuderman v Toplicah, Franc Gornik na Breznici, Alojzij Strah v Dobropoleh, Franc Kek v Dragatušu, Franc Kirar v Gorjah, Alojzij Kotmerlj v Št. Rupertu, Andrej Kušlan v Horjulju, Janez Demšar v Dol. vasi, Janez Jenko v Kostanjevici, Ivan Oražem v Hinjah, Jožef Kastelic na Kor. Beli, Viktor Perko v Višnji gori, Ivan Knafelj v Borovnici, Alojzij Štrukelj v Leskovcu, Franc Koretič v Vel. Laščah, Karl Plot v Kočevju in Jožef Lovšin v Preserju.

d Dr. Otokar Rybač, Slovenec, je imenovan za poslanika v Bruselju (Belgija).

Polovična vožnja za Bled.

1. Dovoljena je polovična vožnja po vseh drž. železnicah v Sloveniji za orlovski tabor na Bledu do izstopnih postaj Lesce ali Bled. Polovična vožnja velja za soboto, nedeljo in ponedeljek (2.—4. sept.)

3. Prekinjenje vožnje na kaki vmesni postaji ni dovoljeno. Kdor bi hotel ob tej priliki obiskati Brezje, mora vzeti gori grede voznice do Lesce, na kateri postaji mora pri povratku tudi vstopiti, sicer njegova vozovnica ni veljavna za vožnjo nazaj.

3. Vsak udeleženec plača na vstopni postaji celo vozovnico do Lesce (Bohinjel in Jeseničani pa do Bleda). Ta vozovnica velja tudi za vožnjo nazaj, ako pri povratku pri kolodvorski blagajni v Lescah (oz. na Bledu) predložiš izkaznico, opremljeno s potrdilom, da si se udeležil orl. tabora na Bledu in jo daš tam žigosati. Te izkaznice naj si naročajo odseki pri O. P. v Ljubljani po 1 Din za komad. Dobro pomni: Vozovnice ob prihodu v Lesce oz. na Bled ne smeš oddati, ker velja tudi za nazaj.

4. Navodilo glede polovične vožnje, ki smo ga dali v Slovencu 29. t. m. je nepravilno in ga s tem preključujemo.

5. Polovična vožnja velja tudi na južni železnici z razliko, da moraš izkaznico dati žigosati že pri odhodni postaji.

d Pozor čebelarji! Izkaznice za obiskovalce razstave ob južni železnici so se razposlale. Državna železnica pa dotične prošnje še ni rešila. Vsekako pa pričakujemo ugodne rešitve in bomo skrbeli, da jih priglašenci prejmejo pravočasno. — Izkaznice veljajo samo za vožnjo olajšavo, ne pa kot vstopnice na razstavo. Vstopnice se bodo dobile pri blagajni. Vstop h kongresu je vsakomur prost. — Delegati podružnic dobe izkaznic

se za polovično vožnjo pri svojih podružnicah, pooblastila naj jim izstavijo podružnice. Rok za prijavo za razstavo je sicer potekel. Kljub temu pa lahko še vsakdo razstavi brez prijave. Vsi predmeti naj bodo najkasneje do 1. septembra v Ljubljani (glej okrožnico). — Vsem podružnicam smo danes razposlali plakate za razstavo. Prosimo, da se takoj kolkovani s kolkom po 5 para nabijejo. Dne 8. septembra bo na razstavišču semenj za med in vosek. Čebelarji, ki imajo med na prodaj naj prinesejo vzorce. Interesente, ki žele kupiti med in vosek, vabimo, da se v velikem številu tega semnja udeležijo.

d Vojaško pismo. Dragi Domoljub, sprejmi v svoj kotiček vrstice, ki ti jih pošiljamo slovenski vojaki iz Kragujevca. Dragi čitatelji, gotovo ste čitali, da so bili slovenski poslanci samostojne stranke v Srbiji, in da so videli naše neprijetnosti. Obljubili so, da bodo uredili tako, da bomo vsak v svoji okružni komandi služili, da gremo vsake štiri mesece na dopust z brezplačno vožnjo in da se hrana zboljša. Ali o vsem tem ni ne duha ne sluha. Po Sloveniji se pa isti poslanci bahajo, da se našim vojakom v Srbiji zadosti dobro godi in da imajo vsak dan en dinar plače; v resnici pa imamo samo pol dinarja. Torej toliko da znate, komu je kaj verjeti. Srčne pozdrave pošiljamo vsem bralcem in bralkam Domoljuba.

d Mica Kovačeva. Naj nam »Slov. Narod« dovoli, da njegovo poročilo pod tem naslovom nekoliko izpoponimo. Dne 15. avgusta zvečer so sedeli sokoli v kroju okrog dveh miz na vrtu hotela Union v Ljubljani. Pili in jedli so po notah. Ko slučajno nobene natakarka ni bilo blizu, se gospodje bratje vzdignejo in grede. Plačilni natakarka pa je še dolgo iz svojega doplačeval to galantnost in poštenost sokolskih bratov v kroju. Zdravo!

d Krave na shodu. Samostojni praznik na Bledu dne 8. septembra skozi manj vleče. Zakaj ljudstvo ve, da so samostojneži tisti, ki so glasovali za centralizem, ki slovenskega kmeta vedno bolj duši in ga zna popolnoma udušiti, preden pride pomoč. Toliko gorja ne pozna slovenski kmet prav izza turških časov kot danes, ko vihti samostojno-liberalna vlada svoj bič nad ubogo slovensko rajo. Zato 8. september ne vleče več. To samostojne boli, zakaj zavedajo se, da so sami krivi. Da bi pa vendar ne bilo blamaže, je treba ljudi prignati s pomočjo državnega denarja. Minister Pucelj je dovolil 10.000 dinarjev za razstavo goveje živine, ki naj se vrši na Mali Smarjen na Bledu na istem prostoru kot shod samostojnežev. Na ta način upajo samostojneži dobiti udeležencev za shod. No, stranka, ki mora z državnim denarjem plačevati ljudi, da pridejo na shod, ni več nevarna. — Naši ljudje naj pa le pripeljejo živinico na shod, in naj gledajo na to, da ne bodo samo samostojne krave deležne državnega denarja.

d Kdo največ vina popije. Naš kralj se je izrazil o Sloveniji, da je pravcati raj, le da ga pijanci kvarijo. Čisto umestna in resnična opazka. Malo manj umestna pa je opazka, ki jo je naredil kraljevi namestnik

Hribar, ko je o priliki pogajan med trboveljskimi rudarji in trboveljsko družbo rekkel, da trboveljski rudarji pijančujejo. Pravilno mu je odgovoril rudar Krušič, da se nikjer toliko ne popije, kot na sokolskih veselicah. To opombo so gospodje bratje Skoli kar tiho požrli, zakaj spomnili so se vsesokolskih noči v ljubljanskih gostilnah in v tivolskih parkih.

d Zakaj se Pucelj tako trdno drži? Minister dobiva sedaj sledečo plačo: ministrsko plačo 120 kron, uradniško doklado 360 kron, posebno doklado 800 kron, poslanske dnevnice 720 kron. Vse to dnevno, torej skupaj na dan 2000 kron plače, na leto 720.000 kron ali približno tričetrt milijona.

d Za dovršitev gradbe za jetične na Golniku je dovolilo ministarstvo za socialno politiko 6 milijonov kron, en milijon pa je poleg tega dovoljen še v proračunu. Gradnja se sedaj pridno nadaljuje.

d Nova Založba. Tako se imenuje zadruga, osnovana na pobudo rajnega dr. Kreka za izdajanje dobrih knjig. Zadruga pa je ravno otvorila trgovino s papirjem in šolskimi potrebščinami. Vsako knjigo, vse kar za šolo ali pisarno potrebujes, dobiš v tem združnem podjetju, katerega dobiček pojde ves za dobre knjige. Trgovina je na oKngresnem trgu poleg Vzajemne posojilnice v Ljubljani. Priporočamo.

d Mohorjeva družba. Uredništvo knjig Mohorjeve družbe je prevzel F. S. Finžgar v Ljubljani, Trnovo. Odbor se resno trudi, da po vseh nezdah, ki so družbo zadele zaradi bega iz Celovca, nje-no poslovanje kar najhitreje uredi. Pridno se jeseni vpisujete vanjo.

d Tepena adamita. Po gorenjskih planinah se razkrekavajo nekateri presiti letoviščarji na ta način, da hodijo po gorah čisto goli kot ljudožrci v Avstriliji. Tako so nesramni, da taki vstopajo celo v kočje. Pred kratkim sta dve planšarici tri take grdavše nabili z brezovimi metlami. Posezite vmes oblasti, sicer bomo gorjanci sami napisali postavo dostojnosti na kože takih samojedov.

d Rudarska stavka v Trbovljah se je po neprestanih in težkih pogajanjih med kapitalistično trboveljsko družbo in rudarji končala. Rudarji so dosegli skromno povišanje mezd.

d Združene kat. organizacije na Vrhniki prslave v nedeljo dne 3. septembra 1922 25 letnico Rokodelskega doma. Spored: 1. Ob 8. zbiranje gostov na vrhniškem kolodvoru. 2. Po prihodu vlaka sprevid z godbo in farno cerkev. 3. Ob 9. sv. maša (za umrle dobrotnike in člane Rokodelskega društva). 4. Po sveti maši sprevid na pokopališče, kjer se polože veneci na grobove dobrotnikov Rokodelskega doma; odhod v Rokod. dom. 5. Slavnostno zborovanje na vrtu: a) pozdravni govor, b) glavni govor (preč. župnik Fr. Košir), c) prof. Ivan Mazovec: Kat. organizacije in javno življenje, d) dr. A. Gosar: Na dan s prakt. krščanstvom! — Kosilo. 6. Ob 2. litanije v farni cerkvi. 7. Ob 3. orlovska javna telovadba. 8. Po telovadbi velika vrtna veselica s pestrim programom. Vstopnina k javni telovadbi:

tribune po 8 Din, stojišča po 3 Din; za vrtno veselico po 50 par. Ves dan sodeluje pri prireditvi priljubljene salezijanske godba z Rakovnika. — Vrhniški dekaniji naj bo dopoldanski spored nadomestilo za katoliški shod, ki se zaradi raznih ovir ne more letos vršiti. Govora gg. prof. Mazovca in posl. dr. Gosarja nam bosta v kratkem podala vso snov, ki se obravnava na katoliških shodih. Zato pridite v obilnem številu iz vseh župnij vrhniške dekanije zlasti možje in fantje. Pridite že manifestacijskemu sprevidu ob 8. Fantje in dekleta, poskrbite za narodne noše! Društva z zastavami! Na svidenje!

d Konjerejski odsek I. Kmetijske družbe za Slovenijo priredi letos premovanje konj v sledečem redu: 2. septembra ob 9. uri dopoldne v Mengšu, 6. septembra ob 8. uri dopoldne v St. Vidu nad Ljubljano, 7. septembra ob 9. uri dopoldne na Igu, 8. septembra ob 9. uri na Bledu, 11. septembra ob 8. uri dopoldne v Mokronogu, 12. septembra ob 8. uri dopoldne v St. Jerneju in 13. septembra ob 8. uri dopoldne v Novem mestu. Natančnejša določila za premovanje bodo objavljena v prihodnji številki »Kmetovalca«.

d Princ Jurij. Ker se princ Jurij ne pokori dvornim odredbam in sklepom vlade, se je 18. pešpolku, ki je dosedaj nosil njegovo ime, to odvzelo in se imenuje odslej polk Suvoborski. Obenem je Jurij prenehal biti rezervni podpolkovnik.

d Nove umazanije dr. Žerjava in njegovih prijateljev je odkril povodok stavke trboveljskih rudarjev delavski voditelj Emil Štefanovič. Ko je bil dr. Žerjav predsednik deželne vlade, je izrabil svoje mesto ter pritisnil na Bamberga, lastnika velike tiskarne (sedaj »Delniška«, kjer se tiskajo najsurovejši in najbolj brezverski listi), da naj tiskarno proda njemu in njegovim prijateljem. Bamberg tega ni hotel, zato je proglasil dr. Žerjav nad njim sekvester dasi je Bamberg, čeprav Nemeec, vendarle jugoslovanski državljan, ter mu je zagrozil dr. Ažman, zastopnik dr. Žerjavove klike, da se mu odvzame koncesija. Tiskarna je bila takrat vredna 3 milijone kron, Bamberg jo je moral dati za en milijon. — Dalje pripoveduje Štefanovič, da je dobila ta tiskarna, ko je bila že v Žerjavovih rokah, od države v tisk neko knjigo. Ko je bila knjiga dotiskana, je na povelje dr. Breznika, odbornika liberalne stranke, naredil vodja tiskarne račun za 68.000 večji, kot bi ga smel po tarifi. Tedenar je država izplačala, pa v tiskarni ni nikjer vknjižen, pač pa so ga vrgli v fond, iz katerega se vzdržuje najsurovejši in najbolj brezverski slovenski list »Domovina«. Tako dr. Žerjav z denarjem naših davkoplačevalcev plačuje list, ki vedno zagovarja centralizem, bič našega ljudstva.

d Vendarle enkrat. Ker so naši poslanci in listi vedno in vedno navajali sramotna dejstva, kako pri raznih preiskovalnih oblasteh neusmiljeno batinjajo ali na druge načine mučijo resnične ali dozdnevne krivice, je notranji minister dal oster nalog, da se to ne sme več goditi in bo vsak uradnik, ki bi kaj takega zagrešil postavljen pred sodišče. Seveda bo še mnogo Save preteklo preden se bodo naši

južni bratje popolnoma odvadili teh turški' navad.

d »Mi smo prvi stan v državi«, pripovedujejo Sokoli v »Slov. Narod«. Priznavamo: prvi stan v alkoholizmu in drugih nečednih grdobijah, ki se alkoholizma navadno drže. Tivoljske noči ob času vsesokolskega zleta bi znale o tem premnogo govoriti.

d Opcijske prošnje. § 3. odstavek 2 opcijske naredbe z dne 25. novembra 1920 (Uradni list št. 147) določa, da teče opcijski rok za tiste, ki imajo domovinsko pravico na ozemlju, zasedenem po Italiji, šele od trenutka ko se reši vprašanje naše državne meje proti Italiji in ko Italija izprazni dotične naše kraje. Ker Italija ni še izpraznila tretje cone v Dalmaciji, definitivna meja med Jugoslavijo in Italijo tudi kar se tiče Slovenije do sedaj ni urejena in tudi ministrstvo ni še izdalo v § 3 predvidene objave. Opcijski rok za one osebe, ki imajo domovinsko pravico na ozemlju, ki pripade Italiji, ni še niti pričel teči in se razpis ministrstva z dne 26. februarja 1922 št. 1945 na te osebe ne more nanašati. Zato se sprejema do nadaljnjega opcijske prijave onih oseb, ki imajo domovno pravico, na ozemlju, ki pripada Italiji. Za vse druge opcijske je rok z dnem 26. januarja 1922 potekel.

d Jugoslovani v Ameriki. V Zedinjenih državah živi 208.544 Slovencev, v Ameriki rojenih pa 105.808, Hrvatov je 140.559, od teh je v Evropi rojenih 83.063, v Ameriki rojenih pa 57.496. Dalmatincev je 3119, od teh v Evropi rojenih 2112, v Ameriki rojenih 1007; Srbov je 52.478, od teh v Evropi rojenih 36.741, v Ameriki rojenih 15.737; Črnogorcev je 4535, od teh v Evropi rojenih 4198, v Ameriki rojenih 337. Skupno število Jugoslovancev v Ameriki znaša torej 407.975.

d Rojak! Bliza se druga obletnica smrti pokojnega častnega kanonika in profesorja Antona Kržiča, prezslužnega mladinskega in ljudskega pisatelja, nepozabnega učitelja slovenskih vzgojiteljev in pridigarjev. — Podpisani odbor, ki je sprejel nalogo proslaviti njegov spomin, je poskrbel s pomočjo hvaležnih njegovih gojencev in gojenk ter drugih plemenitih dobrotnikov, da poveličuje njegov grob veličasten spomenik. Povodom postavitve spomenika bo v nedeljo, dne 3. septembra ob 4. uri popoldne na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani slavnost v spomin prezslužnemu pokojniku. Slovesni priliki primeren govor bo imel pred. g. prof. dr. Anton Medved iz Maribora, pevske točke bo izvajal pevski zbor učiteljev. K tej slavnosti vabimo vse mnogobrojne pokojnikove gojence in gojenke, duhovščino in učitelstvo ter vse zavedno občinstvo v kar največjem številu, da dostojno proslavimo spomin nepozabnega Antona Kržiča, ki si je z besedo in pismom nabral nevenljivih zaslug za blažor slovenskega ljudstva. — V Ljubljani, 18. avgusta 1922. — Odbor za Kržičev spomenik. Ravnatelj Julij Slapnič, predsednik.

d Kako se delajo postave V novem zakonu, kako se bo uporabilo ameriškansko posojilo, je tudi rečeno, da se bo za ta denar trasirale nove železnice (to se pravi: sestavile se bodo komisije, ki bodo določile in premerile, kje naj bi tekla železnica) Med drugimi je tu in v tej lepi postavi določeno, da se bosta trasirali dve novi železnici, ki se že davno — gradita.

d Železnica Ljutomer—Ormož se bo začela v kratkem graditi.

d Collegium seraphicum se bo imenoval dijaški zavod pri oo. frančiškanih v Novem mestu. Bo prostor za 82 dijakov.

d Slaba letov. Srbski zemljoradniki so vložili na notranjega ministra zahtevo, naj preskrbi vse potrebno za prehrano ljudi in živine, ker bo sredi zime zmanjkalo vsega.

d Tujske legije. Francozi nabirajo tudi po Jugoslaviji prostovoljce za francosko armado v francoskih kolonijah v Afriki. Kdor hoče postati suženj francoskega kapitala in jemati žalosten konec med afriškimi zamorci, naj se kar zapiše!

d Občni zbor Orlovske podzveze se bo vršil 24. sept. ob pol 10. uri dopoldne v dvorani Ljudskega doma v Ljubljani. Vsi odseki naj do tega časa izvrše svoje občne zборе.

d Na Planinski gori bo na praznik Marijinega rojstva shod deklinskih Marijinih družb postojnske dekanije. Cerkveno opravilo bo ob 11. uri dopoldan in od 2. poldan. Na to nastop Marijinih družb na prostem: govori, deklamacije, petje. — V nedeljo potem: 10. septembra, je običajni letni shod. Na predvečer litanije z blagoslovom. V nedeljo božja služba ob 6. in 10. uri. Prilika bo tudi za spoved.

d Kat. slov. izobraževalno društvo v Retčah pri Škofji Loki priredi dne 3. sept. ob 3. uri povodom otvoritve novega Društvenega doma veselico z govorom, petjem, šaloigro »Drzni zrakoplovec, srečolovom. — Za lačne in žejne bo tudi preskrbljeno. Za slučaj neugodnega vremena na Mali Šmaren. Pridite!

d Cerklje pri Kranju. Nedeljska prireditve je prav dobro uspela. Fantje so se res prav po cerkljansko postavili, saj so pač igrali kos zanimive domače zgodovine. Gledalci so nenavadno pazno sledili in niso štedili z odobravanjem. — Zaloigro ponovimo 10. sept. ob navadnem času.

d Gostilničar Koprive z Grosapljega je ustrelil na cesti pri Krki fanta Toneta Gašperlina iz Gmajnice pri Komendi. Le-ta je peljal z vozom lončeno robo na Dolenjsko, pri Krki je na cesti izgubil sukničič, ki ga je šel nato nazaj iskat, konje pa je izročil svojemu tovarišu. Vsakogar, ki ga je srečal, je poprašal po sukničiču, tako končno tudi gostilničarja Koprive iz Grosapljega, ki pa je kratkoma potegnill revolver in ga ustrelil. Slučaj bo raziskalo sodišče. Pokojnik je bil marljiv, zgleden in miren fant in si ne moremo razlagati, kaj je Kopriva nagnilo, da se ga je menda tako ustrašil, da je mislil, da je treba streljati.

d Umazano »Jutro«. Ustreljeni Gašperlin je bil Orel. Zato je »Jutro, ki po poklicu laže, kar se mu je že večkrat dokazalo, začelo blatiti nesrečnega Gašperlina, češ, da je napadel Koprivca. S takimi grdimi lažmi skuša »Jutro« zakriti ostudne škandale, ki so se vršili v vsesokolskih nočeh po Ljubljani.

Drž. premožovnik Zabukovca. Strokovna zveza rudarjev v Zabukovci je odposlala meseca januarja upit g. poslancu Gostinčariju, ker tirja od nas doh. davek, in sicer nepravilno naračunan. Dalje je poslala skupina iz Zabukovce pritožbo v roke imenovanemu g. poslancu, kateri je izposloval pri minist. za rude in šume za, zopetno 14 dnevno plačevanje. Obenem je poslala Strok. zveza rudarjev, skupina Zabukovca nove zahteve na Rud. odsek min. rude in šume v Sarajevo, za kar so se naši poslanci SLS posebn. zavzeli, poseb-

no g. poslanec Gostinčar in posl. g. dr. Gosar. Obenem sta zahtevala od ministra, da se zopet dovoli neoženim delavcem brez razlike odvzeti deputatni premož. Vse to težko pričakujemo od višje oblasti, katera nam je to predložila zavlačuje. Družinski očetje so vedno bolj v dolgovi. Vsak pameten delavec lahko izprevidi, da edino poslanci SLS se je potegujejo za nas uboge rudarje, ki smo, radi vedno večje draginje v sramotno žalostnem položaju. Upamo na skorajšnjo pomoč. Vsem pa kličem: združite in organizirajte se edino v naši krščanski organizaciji Strok. zveze rudarjev. — Zabukovski rudar.

d Smrtno se je ponesrečil na gori Ponca na Gorenjskem vojak Anton Mall, bivši tovarniški delavec na Javorniku.

d V kamniških planinah se je smrtno ponesrečil lovec Ivan Bodlaj iz Zakola. Šel je planinke trgat in je padel 5—8 m visoko ter obležal mrtev.

d Smrtna nesreča. Dne 21. avgusta ob pol 22. uri je šla delavka iz predilnice v Trziču št. 138 iz svojega stanovanja po stopnicah navzdol in je tako nesrečno padla na glavo, da je obležala mrtva.

d Požar je uničil parno žago g. Medice v Št. Petru na Krasu.

d Domači glasi, cerkvene pesmi za mešani zbor Uglasbil Janko Leban. Zbirka obsega 10 večinoma Marijinih pesmi, ki so zložene v domačem duhu, preprostih melodijah in so radi svoje lahkote namenjene začetnim zborom. Partitura stane 18 Din in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

d Peresa za na orlovske čepice. Društvena nabavna zadruga kupi večjo množino peresa za na orlovske čepice. Peresa morajo biti od roparskih ptič, okrog 20 cm dolga, rjave barve z belimi marogami. Ponužbe s ceno naj se pošljejo na Društveno nabavno zadrugo, Ljudski dom, Ljubljana.

d Brožice. Za prejšnjo številko prepozn.

Najboljša in na sigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 (tik za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po

4%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica. Koncem decembra 1921 je imela nad 100 milijonov kron hranilnih vlog in nad 1.100.000 kron rezervnih skladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.

Širom domovine.

IZ HRASTJA PRI KRANJU.

Iz naše male vasice in bližnje okolice se le malo kdaj kaj čuje v javnosti in se zdi na zunan, kakor da bi spali. Toda temu ni tako! malo govorimo, delamo pa veliko (tiha voda pravi), podira mostove). Lansko leto se je ni nič govorilo o zidavi društvenega doma, sedaj že stoji popolnoma dogotovljen na sredi vasi Hrastja. Len je, posebno praktično izdelan, tako, da je le želeti, da si ga bližnji in daljni ljudje ogledajo, ker bi ta načrt za zgradbo marsikaterega novega doma na da-

želi dobro služiti. Zato vabimo vse iz bližnje in daljne okolice, posebno še iz Gorenjske na dan blagoslovljenja našega društvenega doma ki se bo vršilo dne 8. t. m. na Mali šmaren, za slučaj slabega vremena pa dne 10. septembra. Spored: 1. Ob pol 2. popoldne litanije. 2. Ob dveh blagoslovljenjih doma. 3. Ob pol 3. govor dr. Korošca, posl. Brodarja in drugih. 4. Telovadba Orlov na vrtu posl. Brodarja. 5. Ljudska veselica z bogatim srečolovom istotam. Pri veselici sodeluje godba iz Mengša in domače pevsko društvo. O gradbi našega društvenega doma še spregovorimo.

VRHNIKA.

Od vrhniške socialdemokracije cepajo ne samo omahljivi in nezavedni »sodrugic« ampak tudi občniški odborniki in veljaki. Nekateri se le še rahlo drže poslušene od gosencih zapredene in objedene veje. Na Vrhniki namreč se je Kristanova in Kočmurjeva socialdemokracija pokazala v svoji celi nagoti, in odbila od sebe kar je količkaj bilo zdravega in poštenega. Zadnji ostanek v naprej pripošimo liberalcem za pobiljšek! Posebno značilno je, da jih je prvi zapustil njih vrhniški ustanovitelj in voditelj, kateri pravi, da ne želi nesreče, da bi socialni demokratje kdaj kjerkoli zavladali. Zato sedaj vlečejo z liberalci, da bodo pri volitvah lažje pogoreli.

POLHOV GRADEC.

V nedeljo po prvi sv. maši se je vršil v »Marijinem domu« shod SLS. Govoril je poslanec Gostinčar o političnem položaju v naši državi. Dvorana je bila nabito polna. Prišli so na shod vsi naši samostojneži, ki jih sedaj ni več kakor za eno klop. Manjkal je samo »kapo« samostojnih g. Anton Grašič, ker ni imel časa, ker je moral pripravljati vozove, da popelje Pograjce na Pučlov shod v Horjul. Za zaupnico Jugoslov. kluba so vsi glasovali, tudi samostojni. Pozvani so bili k besedi, a nobeden ni vedel nič povedati. Za Pučlov shod v Horjulu je pripravil g. Ant. Grašič zastoni svoj največji voz s parom konj in hlapcem. Prišla je ena za odhod, a ni bilo nikogar na njegov voz. Voz le moral nazaj, konji v hlev, hlapca pa je spodil spat. Sam se je moral z malim vozičkom odpelati. Tako je samostojni stranki odklenkalo v Polhovem Gradcu, enkrat za vselej odklenkalo.

BIRCNA VAS.

Zadnje dni je v naši vasi veliko razburjenje. In zakaj —? Takoj kraj vasi od Novega mesta sem, je ličal kup opeke. Gospa K. iz Kandije je nameravala sezidati tam lepo kapelico v spominu svojemu rajskemu možu, ki se je v bližini vasi pone srečal. Izbrala si je ta prostor, ki ga je dobila brezplačno. Kapelica bi bila tako velika, da bi se štirikrat na leto brala v njej sv. maša. Imenovana gospa bi v ta namen napravila neko ustanovo. S tem stavenim prostorom pa ni bil zadovoljen del vasi ter so začeli ugibati, da bi kapelica stala drugje. Rotili so gospo K., da ne sme postaviti na tega prostoru kapelice, sicer jo bodo razdejali. Lepi katoličani to! Ker pa omenjena gospa K. ni bila zadovoljna s tem, da bi ji drugi odbirali prostor, je pa začela odvažati opeko domov in vas bo sereda zato brez kapelice. Pač pa se vaščani, ne vsi, ampak nekateri, zelo potegujejo za podelitev nove gostilniške koncesije, dasiravno sta v vasi, kjer ni nobenega prometa in ki šteje le 40 hiš, že dve gostilniški koncesiji. Da, lepi ljudje so to, ko se potegujejo za nove gostilniške koncesije, kapelice pa ne marajo! Zaprošeno gostilniško koncesijo je že enkrat zavrnilo okrajno glavarstvo v Novem mestu in baje tudi pokrajinska uprava, a začelo se je drezati znova in bodoči gostilničar trdi, da bo že septembra točil. Pri norebitni podlitvi te nove koncesije bo imel mnogo zaslug še nekdo drugi, kar pa za danes še zameleimo.

Slavno glavarstvo v Novem mestu pa naj ostane rajše pri prvotnem sklepu in naj koncesije ne podeli. Pijančevanje je že itak dovolj razširjeno in uglobljeno v ljudstvu zlasti po nekaterih krajih, da ni potreba novih gostilniških koncesij!

Tudi tukaj bi bilo primerno, da poseže vnies »Sveta vojska«.

IZ ŠMIHELA PRI NOVEM MESTU.

Ko sem pregledal izposojelavnik knjig, sem opazil, da ima veliko izposojelavcev po eno ali dve knjigi izposojeni še od bivše zli-

me. Čudno se mi zdi kako je to, da eno ali dve knjigi nekateri bergjo že od zime pa do zdej. Saj vendar, če se ena ali dve knjigi bereta samo ob nedeljah popoldne, je kmalu prebrano. Večkrat sem opozarjal, naj se knjige redno vračajo, a nekateri se zdi, da se bočejo knjige kar prilastiti. Zato nujno prosim vse tiste, ki imajo izposojne knjige več kot mesec dni, naj jih do 15. sept. prinesejo, sicer bom moral žal nastojiti drugo plat. Knjižnica je odprta vsako nedeljo po 10. maši. Knjižničar.

GRADAC V BELIKRAJINI.

Na Veliko mašo smo videli v Gradacu žejna grla, lačne želodce, srbeče noge in dolge nosove. To pa zato, ker je manjkalo neizogibnih ramojnikov. Torci smo napredovalovali od lanskega leta, seveda pod pritiskom glavarstva (nekateri pravijo, da županstva), ki je prepovedalo vsako muziko in ples, da se ne bi preveč razširila fantovska kri. Toda Gračani, ki ne zaostajajo dosti za Ribničani, so si znali pomagati, samo, da so dražili župana. Kako, tega pa ne povemo. — Gradaško grajščino še vedno prodajajo. Enkrat so pogodbo v Belgradu že ovrgli. Toda če voz škriplje in cvili, ga le treba namazati, pa gre spet naprej. Nekateri pravijo, da bi bilo dobro, če bi bila grajščina prodana. Drugi pa mislijo zopet drugače. Moogoče bomo še kaj spregovorili o tem, ker je to za nas občinarje važna zadeva.

GOSPODINJE

ali zahtevate pri trgovcu, kjer kupujete, testenine

PEKATETE?

So najodličnejši in najboljši izdelek te vrste in zato zahtevajte jih povsod.

Pod krivo jelko.

Povest iz Meternikove dobe.

Spisal + Peter Bohinjec.

(Dalje.)

Tisti hip se prikaže na cesto Bollarjev Ožbolj, ki je prignal zvezanega Polonjeka ob poloku iz Domagoja. Ta je ličal za skalo in zrl po dolini. Ko vidi, da se godi slabo njegovim tovarišem, se umakne v ludi boršt. V Klancu našli na Ožbolja in Bollarjevega pastirja. Hitro napne petelina in ustrelji. Kroglja je zadela pastirja v ramo. Polonjek ni utegnil basati puške. Ožbolj skokoma prileti za Polonjekom in ga potegne za rokavnik. Ali enooki rokovnjač je bil spreten in izpusli rokovnik z ram, kakor bi trenil. Ožbolj obdrži rokovnik v roki, Polonjeku pa se že zabliska nož v pesti. Ožbolj dvigne svoj kolec in ga zamahne po nasprotnikovi roki, da je temu pal nož iz roke. Spoprimeča se z rokami. Polonjekova roka je omahnila in se je zvalil po tleh. Ožbolj kleči na njegovih prsih in odvezuje svoje naramnice, s katerimi poveže rokomavha.

To je bilo nad Vrtačnikovo hišo. Ožbolj skoči hitro domov po vrv, ker se ni zanesel na svoje naramnice. Tisti čas je prihitel Tacman izza vogla. Na žvižg je prišel nazvdol in spoloma podtaknil tlečo gobo v slamnato streho Vrtačnikovo. Ko zagleda

na tleh zvezanega tovariša, prereže naramnico in zbeži nazaj v gozd, pričakovaje tovariša. Ali Polonjek je bil zvezan za roke in noge. Tacman je v naglici pozabil prerezati naramnico tudi na nogah. Čul je Polonjekov glas, a je bilo prepozno. Ožbolj se je vračal in drugi domači. Bliskoma plane na šteklačarja in ga podcre na lta. Sreča, da mu je prej odtelel nož na lta. Tacman je gledal ta prizor iz grmovja, a ni si upal rešiti tovariša. Preveč jih je bilo okrog Ožbolja. Izginil je v hosti.

Ko žene Ožbolj zvezanega Polonjeka na ceslo, domači poberejo ranjenega pastirja in ga odvedejo domov.

V tem pa je goba tlela v slamnati strehi in ko devajo Bollarjevi ranjenega pastirja na posteljo, se že začuje po vasi:

»Pri Vrtačniku gorik«

Ogenj je hipoma vpepelil leseno posteljo, presrašeni vaščani pa so vendar le ogenj omejili, da se ni prenesel na sosedna poslopja. Tacmanova grožnja se je deloma uresničila.

Mručun je gnaj ujele rokovnjače proti Tržiču, v Rebnjah pred Bemostrom jim je že prišel nasproti komisar Pajk. Na cesli je stal dolgi, suhi mož z gladko obrlim obrazom in zadovoljno prikimaval prihajajoči četi.

»Dupljanci ste junaki! Tako je prav. Ko bi vsi kmetje tako pokazali zobe tem rokovnjem, bi bila kranjska dežela že davno rešena le more rokovnjaškel«

Tako je Pajk pozdravil prišlece in podelil roko župana. Nato se obrne proti ujetnikom in jim zapreli s svojim prstom, ki je vzbujal silen rešpekt pri mladih fantih:

»O, to so moji stari znanci, skoro vsil Ti Čučkov, li boš šel takoj v vojak. Dokler pa boš pri meni v zaporu, boš jedel močno zabeljene žgance, a nič vode ne boš dobil. Vaju bom dal oba ostriči na golo, Arhov in Janečev! S šavsovimi štefanom imava že drug račun in Koblar je že davno zrel za večala. No, Polonjek, tebe sem pa najbolj vesel, ker sem že razpisal nagrado na tvojo glavo. Škoda, da ni tukaj še tvoje prijatelja Vranjeka.«

Tako je nagovarjal komisar Pajk ujetnike in venomer vrtel svoj skrivnostni prst po zraku.

Ljudje so se poizgubili, briča pa sta uklenila ujetnike z železnimi verižicami in jih odgnala v zapor.

Mesec je svetil, svetil tako svetlo, da je hotel dan pričarati na zemljo. Zvezde so se pričkale za svojo luč in večernica se je rogala sanjavemu mesecu — — —

Očak Triglav je počival v megli, pa je bil vendar lep. Snežene plasti so dremale v dolinah, vrhovi so moleli iz snega kakor črni rudarji in počivali pod temno, črno meglo. Po nebu so plavali oblaki in plavajoč spuščali mesečni svet na sneg in vrhove.

Pospali so vaščani, le ponočna straža je tavalala po vasi in čula, da se ne uresničijo grožnje rokovnjača Tacmana. Tavalala je in premlevala dogodke preteklega dne. Sence od voglih so jih plašile, lahen veter jim je prinašal prazne strahove.

Bollarjeva dekla pa le ni mogla zaspati. Dnevni dogodki so ji prepletali misli in zdelo se ji je, da se polovica njenega

srca pogreza v neznano smer — Gradov Andrejec ji je kradel notranji mir. Na postelji je sedela in premišljevala. Kar se vzdigne, v veži zagradi škaf s perilom, odmakne na tihem zapah pri večnih vratih in odhiti do studenca.

Sanjavo nebo je dvignilo sanjavo deklico in hitro je namakala in izpirala umazano perilo.

Marjanica ožema in namaka, voda pljuska, vali žuboré, jelke na Koku pa se majó od lahkega vetra, kakor bi se priklankljale. Dračje poka po lteh, stopinje se začujejo.

»Marjanica, ali si ti?« popraša prišlec in se uslavi nad studencem.

»Kaj pa delaš tukaj, nesrečni Andrejec?«

»Saj veš, dekle, da mi ni mogoče spati. Dan nam je v počitek, noč za delo...«

»Kaj se še ne iztrezniš in ne popustiš fiste družbe, ki je tako grozna. Ali ne veš, kaj se je danes zgodilo s tvojimi tovariši?«

»Ne govori, Marjanica, o tem, česar ne poznaš. Poslušaj vsaj mene, ki me ljubiš, ali ne?«

»Bi te, ko bi —, zalegne perica in povesi oči.

»No, ko bi — kaj ne, ko bi ne bil rokovnjač. Nismo tako slabi ljudje, kakor ti misliš. Dobrih ljudi ne zaničujemo, kakor si ti. Mi samo sovražno pravico, ki je krivica. Ali sem jaz kaj zakrivil, da bi me kdo mogel siliti, naj upognem svoj vrat bričem in grem v vojake, od koder se nič več ne vrnem? Saj je vaš Ožbolt ravno tak, kakor smo mi, vojaški begun je. In tisti doljenjski tončar, tisti Malija Šprajcar iz Semiča, ki hodi za lobo, ali je kaj boljši?«

»Ne govori tako, Andrejec!«

»Ožbolt in Malija ne kradeta, kajne, Marjanica? Toda vedi, da ljudi mi nismo jalje. Meni so seveda naredi priimek »Vrana«, češ da sem po polju ženjcam pobiral jesvine iz jerbasov. Lačen človek sme v sili vzeti, da ne umrje lakote. Ko je oni dan eden izmed naših utral Spornovki iz Naklega peko kruha, mu ukaže naš poglavar, da jo mora nazaj nesli in vso pol ga je dal tepsti za njegov talvino.«

»Kaj torej delate beguni, Andrejec?«

»Mi samo sveč ravnamo. Tislim vzamemo, ki krivično posedajo, listim pa damo, ki nimajo.«

»Ali božje zapovedi nas drugače uče: Ne kradit!«

»Kaj je kraja? Krade po naše listi, ki revežu vzame. Božja volja ni, da bi nekateri ljudje mri od lakote...«

»Delati in ubogali je treba, pa ne kradli,« odvrne odločno perica.

»Delamo vsak po svoje. Ubogamo naj tudi, kakor nas uči četrti božja zapoved. Ali koga naj ubogamo? Kdor zapoveduje kaj grešnega, ga ni treba ubogali. Greh je, krivico delati, greh je, zalirati uboge, krivično je, če mora kdo vse življenje cesarja služiti, drugi pa nikoli. Pravica mora vladati in pravico hočemo mi.«

Deklica ob studencu molči. Zdi se ji, da ima Vranjek nekaj prav, a vendar se boji njegovega nauka.

»Kako pa, da ropate, požigate, ubijate? Tega vendar ne boš zagovarjal,« odvrne svet zamišljena perica.

»Naš Grega je harambaša, je poglavar, je naš papež in kar nam on zapove, moramo ubogali.«

»Papež je samo eden in ta je v Rimu.«

»Marjanica, ti ne veš, da je ruski cesar tudi papež, angleški kralj tudi, nemški ravno tako.«

Deklica svet umolkne.

»No, Marjanica, ali molčiš?«

»Andrejec, jaz se te bojim. Kaj poreko ljudje, če me vidijo?«

»Marjanica, ti si boječa, ti nečeš; ti ne maraš za-me, ti hočeš Malijca, tistega Doljenca. Ali meniš, da se boš kdo ve kako prebrala? Begun je kakor jaz.«

»Pa je pošlenjak.«

»In jaz sem ropar, kajneda!«

»Bojim se te, Andrejec! Ti si moder, pa se bojim tvoje modrosli. Povsodi te bom zagovarjala, koder bom hodila. Ali bojim se te, da nimaš vere.«

Pranje je težko delo; olajšaj si ga in uporabljaj milo z znamko:

Preklic. Podpisana preklicujem in obžalujem vse žaljive besede, ki sem jih govorila o g. Jakobu Migliču, župn. upravitelju na Vrhu pri Sv. Treh Kraljih, in se mu zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega preganjanja. — Ljubljana, 22. avg. 1922. — Marija Musar.

Šivalni stroji najboljših tovarn so ravno kar dospeli. Kupci, krojači, šivlje in čevljarji, kupite si jih! Jamstva pri strojih 10 let. Tovarniška zaloga strojev L. REBOLJ v Kranju. — Sprejme se tudi par DIJAKOV na hrano in stanovanje. 3386

Posodo za mošt, vino itd.

dobite, dokler troja zaloga pri tvrdki: L. AUGUSTIN, Sp. Šiška, Jernejeva ul. 231, od 3.—5. pop.

A VIII 503/15.

Prostovoljna sod. dražba

velikega posestva dedičev Janeza Severja po parcelah, oziroma kol celota, v Vižmarjih št. 14

4. sept. 1922 ob 8. uri zjutraj

in naslednje dni. — Dražbeni pogoji so na vpogled pri okr. sodišču v Ljubljani, soba št. 33. Okrajno sodišče v Ljubljani, oddelek VIII., dne 21. avgusta 1922.

MASLO
KUHANO IN SUROVO KUPI VSAKO MNOŽINO

V. BIZJAK & DRUG
tvornica keksov, Rogaška Slatina.

Vsako množino
bukovih drv

klanih, 1 m dolgih, kupi tvrdka

Paternost & Remic, Ljubljana,
Slomškova ulica št. 11

na katero je poslani ponudbe. Brzjaviti: »Parem«. Telefon št. 589.

Služkinjo - hišno večšo hišnih del, k. kanja, šivanja in ki ima veselje do vrta, se sprejme v Ljubljani pri mirni stranki. — Ponudbe na upravnishvo DOMOLJUBA pod štev. 3332.

Na prodaj je krasno, arondirano posestvo

hiša, hlevi, v dobrem stanju. Posestvo v lepi legi, sestoji iz čez 15 oralov lepega gozda, 12 oralov njiv, travnikov, velikega sadonosnika in prikladnega prostora za vinograd. Tik hiše je studenec z izvanredno dobro pitno vodo, katere tudi v najhujši suši ne primanjka. Izrabi se tudi lahko vodna moč. Istotam je naprodaj 500 m² borovih in smrekovih hlobov. — Natančneje pove Ivan Pavlič, Oplotnica.

TVRDKA
Ant. Stergar v Kamniku

kupi lepo, suho lipovo cvetje do K 48 za kilogram, bezgovo cvetje do K 48 za kg, ržene rožičke do K 200 za kg, kumao do K 48 za kilogram.

PERILO

pletenine, svila, vse potrebščine za šivilje in krojače najceneje pri

A. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS
Ljubljana, Mestni trg 19

POZOR!

Alič Ivan, vlivar, nima pravice prodajati moje lastnine, tudi niscim plačnica dolgov, ki bi jih delal na moje ime.
Ana Alič, Izanska cesta 48.

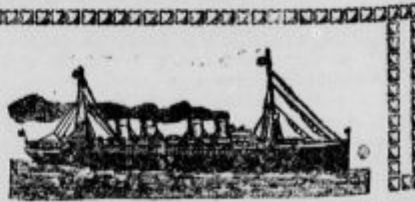
Preklic.

Podpisani Franc Hren iz Zalisca št. 1 obžalujem ter prekličem vse žaljive besede, ki sem jih govoril proti Jožefu Princ iz Zalisca št. 5
Franc Hren, Zalisec št. 1, p. Žužemberk.

Leskove palice

gladke, ravne, 1½ cm debele, kupi ANTON MERHAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 22. — Dobijo se ključavnice za košare.

1 ali 2 dijaka ali dijakinji
z dežele sprejemem na hrano in stanovanje. Plačilo lahko deloma v živilih. Naslov pove uprava »Domoljuba« pod štev. 3456.

Cie. Gle. Transatlantique Francoska linija
Najkrajša in najudobnejša vožnja v Ameriko.
Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:
Slavenska banka d. d. v Zagrebu.
VOZNE LISTKE in tozadevna pojasnila daje
Ivan Kraker,
zastopnik v Ljubljani, Kolodvorska ulica 41.

Kovaškega VAJENCA

sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. JOZEF KUNSTLER, podjetje za izdelovanje vozov in podkovanje konj v Ljubljani, Lepi pot.

Miši-podgane stenice-šurki in vsa gola-zen mora poginiti ako porablja-te

noja najboljša preizkuš, in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljak. in hišnim mišim 16 K, za podgane 20 K, za šurke, 26 K, za stenice 15 K, uničev. mo-lyev 10 in 20 K, proti mrčes. 10 in 20 K, mazilo proti mšam pri ljudeh in pri živini 10 K, za uši v obleki in perilu 10 in 20 K, tinkt. proti mrčesuna sadju in na zelenj. 10 in 20 K, proti mravljam 10 in 20 K. Preprod. popust. Pošilja po povzetju Zavod za eksp. M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

IVAN JAX IN SIN

GOSPOSVETSKA CESTA 2, LJUBLJANA

živilni stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1887. Desilo je ravno kar večje število strojev za vsako obrt. Vezanje poučuje brezplačno. Pisalni stroji ADLER, Geniki zastoj in franko. Kolesa iz prvih tovarn: Dürkopp, Styria, Waffelrad.

Vsakdo se sam lahko prepriča, da se najbolje kupi le v trgovini F. in L. Gorčičar „pri Ivanki“

Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 29

kjer dobi veliko izbiro blaga za moške in ženske obleke, cvilha, platna, kontenine, odeje, zimskih volnenih in triko jopic in hlač, ogrinjalk; velika izbira ravno kar došle svile za obleke in svilenih rut kakor tudi razne narejene obleke domačega izdelka še po nizkih cenah.

Tovarna

JOS. REICH

LJUBLJANA :: Poljanski nasip štev. 4. Podružnica: Šelenburgova ulica štev. 4.

BARVA vsakovrsno blago. :: KEMIČNO ČISTI obleke. :: SVETLOLIKA ovratnike, s zapesnice in srajce. ::

Podružnice: MARIBOR (Gospodka ulica štev. 38), NOVO MESTO (Glavni trg), KOČEVJE štev. 39.

Popolnoma varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici v Ljubljani r. z. z o. z. sedaj poleg nunske cerkve,

l. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“
Hranilne vloge se obrestujejo po

5%

brez odbitka rentnega in invalidskega davka.

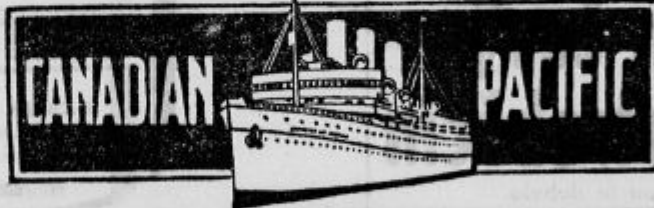
Vloge v tekočem računu se obrestujejo po **4 1/2%**

Hranilne vloge vezane na dobo četrta leta po **5 1/4%**
na dobo pol leta po **5 1/2%**

Šmarješke toplice

12 km od Novega mesta, kamor pelje romantična cesta ob Krki mimo znanih gradov Otok in Struga, so sedaj na novo in moderno dograjene ter stalno odprte slavnemu občinstvu. Odgovarjale bodo najvestneje vsem potrebam in se priporočajo zlasti onim, ki bolehalo na revmatizmu, putiki, živcih ter na posledicah drugih bolezni. — Tik kopaljšča krasen gozd za sprehajališče. — Toplota vreleca 30,5 C°. — Vsak ponedeljek popoldan zdravnik na razpolago. — Cene skrajno zmerne. — Natančnejše podatke daje uprava toplic. — Za mnogobrojen obisk se priporoča upravništvo Šmarjetskih toplic, pošta Šmarjeta pri Novem mestu v Sloveniji.

Največje
transportno
podjetje
sveta

Samo 4 dni
na
odprtem
morju

EVROPA

CANADA

AMERIKA

Najhitrejša in najboljša zveza preko HAMBURGA, ANTWERPNA in CHERBOURGA s glasovitimi „EMPRESS“ parobrodi. — Odhod vsak teden.

CANADIAN PACIFIC, Zagreb, Jurišičeva ul. 30.

Ustanovljeno l. 1900.

Mnogo denarja si prihranite, ako kupujete manufakturno blago samo pri

Prenovljeno l. 1918.

GOSPODARSKI ZVEZI - manufakturni oddelek - LJUBLJANA DUNAJSKA CESTA 29. Na dvorišču.

Priporočamo veliko izbiro češkega in angleškega blaga za moške in ženske obleke, n. pr. sukno, ševiot, kamgarn, volneno, hlačečno in polvolneno blago, lister, etamin, batist v najmodernejših barvah, krasne vzorce za narodne noše, kambrik in delan, tkano belo, rujavo, enostavne in dvojne širokosti za rjuhe, blago za namizne prte in blazine, svilo, svilene robce, šale, volnene in polnolnene robce v najnovejših vzorcih, nadalje veliko zalogo čevljev za moške, ženske in otroke, raznovrstno usnje na drobno in debelo. Blago dobro, postrežba točna in solidna. — Zahtevajte cenik in vzorce. — Cene nizke in stalne.

Svoji k svojim!

Podpirajte zadrugištvo!

Svoji k svojim!

Poroč. prstani
Double verižice
Sienske ure
Bučilke
Žepne ure
Uhani
 Najstarejša trgovina ur, zlatnine in
 srebrnine **F. ČUDEN**
 LJUBLJANA 22, Presernova 1
 Zahtevajte ponudbe!

MASTIN primešaj v krmo, angleški krmilni prašek za živino, po pošti 5 zamotkov po 1, kg za 25 Din. Glasom ukaza dež. vlade v Ljubljani smejo prodajati Mastin lekar-narji, trgovci, kramarji, kmetijske in konsumne zadruga. — Dalje od teh zahtevajte:

SLADIN hrana za dojenčke, za otroke. Krepek zajutrek za odrasle, daje bolnikom kri, moč, zdravje. Z njegovo uporabo se prihrani mleka in sladkorja. To dokazuje na tisoče zahvalnih pism. Po pošti 5 zamotkov po 1, kg 40 Din.

GARJE kraste, lišaje odstranjuje pri človeku in živalih Naftol-mazilo, ki je brez duha in ne maže perile. — 1 lonček za eno osebo po pošti 5 Din. pr.

TRNKOCI, lekarna, Ljubljana, Slovenija SHS.

NA VELIKO IN MALO!

Pri-poročamo **najboljše šivalne stroje** za ročniško in obrtno rabo, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje. — Edino pri: **JOSIP PETELINC, Ljubljana, Sv. Petra nasip štev. 7.**

ANTON KUNSTEK

LJUBLJANA :: Kopitarjeva ulica 4,
 priporoča svojo veliko zalogo

**usnja in čevljar-
 skih potrebščin**

na drobno in debelo.

BAKRENE KOTLE

po 40 in 60 litrov vsebine, so-
 lidno izdelane, ima v zalogi

Metalokemika d. d.

Zagreb,
 Strossmayerova
 ulica št. 6.
 Zahtevajte
 ponudbe!
 Zaloga:
 Stanko Žargi & Co
 Ljubljana,
 Martinova cesta št. 15.

GASILCI! Napredaj je voz-brek za mo-
 štvno, voz s sodom in z brizgal-
 nico ter parna brizgalnica pri gasilnem društvu
 v Ljubljani. 3430

Župni urad v št. Gotardu, p. Trojane razpisuje
službo organista in cerkvenika

Dohodki: zemljišče, bira in primerno stanovanje.
 Obrtnik ima prednost. Nastop okoli 5. novembra.

HLAPEC, verec, trezen, poštenega obnaša.
 nja. vaje poljskega dela se išče
 za župnišče na Gorenjskem. Kje, pove upravni-
 štvu DOMOLJUBA pod številko 3213.

**Suhe gobe, kumno, laneno se-
 me** in vse druge deželne pridelke kupuje
 Fran Pogačnik v Ljubljani, Dunajska cesta
 številka 36. 3170

Amerikanska kuhinja

kakoršna se more nuditi samo v
 najboljših hotelih, se dobi na mirno
 plovečih, udobnih parnikih United
 States Lines ameriške vlade med
 Bremenom, Cherbourgom in New
 Jorkom. Velike, dobre zračne, posa-
 mezne ali dvojne sobe in pazljiva
 postrežba.

UNITED STATES LINES

BERLIN W 8, ZAGREB, Viator Konačiče,
 Unt. d. Linden 1. Mihanovičeva ulica
 ter vse večje potovalne pisarne.
 Generalno zastopstvo: Norddeutscher Lloyd, Bremen.

Najboljše in najtrpežnejše
 manufakt. blago kupite pri
**Oblačilnici za Slo-
 venijo v Ljubljani**

Oglejte si naše skladišče!
 Prodajalna na drobno je v
 Ljubljani, Stritarjeva ul. 8.
 Glavno skladišče je v Kresiji
 (vhod iz Lingarjeve ul. 1/I.)
 Zadržno podjetje! - Svoji k svojim!

KUŠAR & ROTAR, Kozarje pri Ljubljani

noznanjata p. n. obnisti, da sta na novo otvorila

TOVARNO KISA

in se priporočata za tozadevna obilna naročila.